Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ★ 13 сентябрь 1968 йил, жума ★ № 215 (14.077). ◆ Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ХАМХИНДА

ПХЕНЬЯН, 11 сентябрь. (ТАСС). Корея Халқ Демократик Республикасида меҳмон бўлиб турган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. С. Полянский бошчилигидаги Совет хукумат делегацияси бугунги кунни мамлакатнинг шарқий соҳилидаги катта саноат маркази — Хамхинда ўтказди.

Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КХДР Министрлар Кабинети Раисининг ўринбосари Ли Дю Ен ҳамроҳлигида Хамхинга келган совет меҳмонлари Корея халқининг фахри бўлмиш Ренсон машинасозлик заводини бориб кўрдилар.

Завод бошқармасида заводнинг бош инженери Тан Иль Бен делегация аъзоларига ҳозир 4 минг ишчи, инженер ва техник меҳнат қилиб турган мазкур корхонанинг бунёд этилиш тарихи, ривожланиши тўғрисида гапириб берди.

Сўнгра Д. С. Полянский ҳамда делегациянинг бошқа аъзолари завод цехларини кўздан кечирдилар, корхона коллективининг иши, ҳаёти билан муфассал қизиқдилар.

Меҳмонлар корхонани кўздан кечириб бўлганларидан сўнг, завод клубига бордилар, бу ерда машинасозларнинг митинги бўлди.

Заводнинг бош инженери Тан Иль Бен митингда сўзлаган нутқида корхона коллективи номидан совет делегациясига ва бутун совет халқига салом топшириб, коммунизм қуриш учун курашда муваффақиятлар тилади.

— Ўртоқ Полянский бошчилигидаги Совет ҳукумат делегациясининг мамлакатимизга келиши КХДР билан Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги анъанавий дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини янада ривожлантириш ишига қўшилган шубҳасиз катта ҳисса бўлади, деди у.

Сўнгра митинг аҳли қизғин кутиб олган Д. С. Полянский нутқ сўзлади

ХАТГА ЭЪТИБОР — ЭЛГА ҲУРМАТ

Улуғ Ленин меҳнаткашлар хатлари, ариза ва шикоятларига ҳамиша зўр эътибор билан қарар, бу — миллион-миллион ишчилар, деҳқонлар зиёлиларни давлатни бошқаришга жалб қилишнинг энг мақбул йўлидир, деб таълим берарди. У бутун давлат органлари, жамоат ташкилотлари ва идораларга тушган хатларни одилона қараб чиқиш, бу борада сансалорликка асло йўл қўймасликни талаб қиларди. Доҳий ғояларига содиқ Коммунистик партиямиз меҳнаткашлар хатлари билан ишлашнинг ленинча принципларини давом эттиряпти ва такомиллаштиряпти.

КПСС Марказий Комитетининг бултур август ойида қабул қилган «Меҳнаткашлар хатларини кўриб чиқиш ва қабул қилиш ишларини яхшилаш ҳақида»ги қарори совет кишисига чуқур ғамхўрлик, унинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш руҳи билан тўлиб-тошгандир. Совет кишилари, деб таъкидланади қарорда, партия, совет ташкилотларига, касаба союзлари ва хўжалик органларига муҳим сиёсий ва хўжалик аҳамиятига эга бўлган масалалар ҳақида ёзадилар, саноат ва қишлоқ хўжалиги, савдо ва транспорт, маиший ва медицина хизматини яхшилаш, тўғрисида таклифлар киритадилар, бу соҳадаги нуқсонларни тугатиш йўлларини кўрсатадилар Дарҳақиқат, меҳнаткашлар хатлари партия ташкилотлари, давлат аппарати, меҳнаткашлар депутатлари Советларининг кенг халқ оммаси билан алоқаларини мустаҳкамлайди, оммани давлатни бошқаришга ўргатади.

КПСС Марказий Комитетининг қарори чиққандан бери республикамиз партия, давлат ташкилотлари, маъмурий органларида ариза-шикоятларга эътибор янада кучайди. Меҳнаткашлар хатларига ўз вақтида, одиллик билан жавоб қайтариш тобора яхшиланяпти, Чунончи, Булунғур районидаги болалар касалхонасининг врачи Р. Мардонова Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлигига хат ёзиб, районда қурилаётган улкан холодильник иншооти пайсалга солинаётгани ҳақида куйиниб гапирди ва қурилишни тезлатиш тўғрисида ибратли мулоҳазалар билдирди. Қишлоқ врачининг хати министрликка холодильник қурилишидаги нуқсонларни вақтида пайқаб олишга ҳамда камчиликларни тугатишга имкон берди. Ҳозир Булунғурда бир вақтнинг ўзида 700 тонна мева-чева сақлайдиган музхона битай деб қолди.

Хива шаҳар ижроия комитетида меҳнаткашлардан тушган шикоят ва аризалар тезкорлик билан ҳал қилиняпти, Бу ерда хатларга жавоб бериш, меҳнаткашларни қабул қилиш яхши ташкил этилган. Ижтимоий-социал аҳамиятга эга бўлган хатлар бир-икки кун ичида, бошқалари эса бир ҳафта-ўн кун мобайнида ҳал этилади. Ижроия комитет ходимлари ҳар бир хат орқасида инсон, совет кишиси турганини тўлиқ ҳис қилган ҳолда иш кўрмоқдалар. Меҳнаткашлар депутатлари Наманган ва Термиз шаҳар Советлари ижроия комитетларида ҳам ариза-шикоятларга жавоб қайтариш, меҳнаткашлар хатлари билан ишлаш дуруст йўлга қўйилган. Бундай мисолларни республикамиз ҳаётидан кўплаб келтириш мумкин.

Совет маъмурий аппарати тез, пухта ва ҳалол ишлаши керак, деган эди В. И. Ленин. Чиндан ҳам. бундай бўлмаган тақдирда давлат аппарати фаолиятида сансалорлик, бюрократизм кўринишлари ўрин олади, меҳнаткашларнинг талаб-эҳтиёжлари ариза ва шикоятлари эътибордан четда қолади. Юқори партия ва совет органларига келаётган айрим хатларнинг мазмунига диққат қилсангиз, унда кўтарилган масалаларни маҳаллий ташкилотлар жойида бемалол ҳал этиши мумкин эди, Лекин уларнинг бепарволиги, шикоят-аризаларга қониқарсиз жавоб берганлиги, хатлар тортмада узоқ вақт туриб қолганлиги туфайли меҳнаткашлар юқори ташкилотларга ёзишга мажбур бўладилар. Масалан, Фарғона областининг айрим район ва шаҳар комитетлари, колхозларида меҳнаткашлар шикоят-аризалари билан ишлаш қониқарли эмас. Фарғона шаҳар ижроия комитетига шу шаҳардаги Охунбобоев кўчаси аҳолисидан шу йил май ойида тушган хат то 15 июлгача жавобсиз ётган. Областнинг Охунбобоев районидаги Саддин, Ленин қишлоқ Советларига январь ойида келган хатлар то июль ойигача жавобсиз қолган. Бу, албатта, меҳнаткашларнинг хатларига етарли баҳо бермаслик, ариза-шикоятлар билан ишлашга панжа орасидан қарашдан бошқа нарса эмас.

Айрим гражданларнинг шахсий ариза-шикоятлари, алоҳида фактлар замирида муҳим ижтимоий масалаларни пайқаб олиш хатлар билан ишлашнинг ленинча принципларидан биридир. Агар коммунал-маиший хизматнинг ёмонлиги ҳақида бир райондан кетма-кет шикоят тушган экан, бу ана шу район партия, совет, хўжалик ташкилотларининг аҳолига коммунал-маиший хизмат кўрсатишга эътиборсизлик билан қараётганини кўрсатади. Маҳаллий Советларнинг ижроия органларига келаётган хатларнинг аксарият қисми уй-жой, соғлиқни сақлаш, транспорт ва болалар муассасаларидаги камчиликларга бағишланган. Шунингдек, бюрократизм ва сансалорлик, меҳнат қонунларининг бузилиш ҳоллари қаттиқ танқид қилинади. Бироқ айрим Совет органларидаги ходимларнинг уй-жой, пенсия таъминоти, ер, меҳнат, колхоз ҳуқуқи қонунларини яхши билмаслиги ишни мураккаблаштиряпти, баъзи ижрокомларнинг ходимлари масалани малакали ҳал этмаётирлар, Натижада прокуратура органлари маҳаллий Советлар чиқарган айрим қарорларни бекор қилишга мажбур бўлмоқдалар. Бу эса Совет ходимларининг ўқиши, жойларда қонунлар пропагандаси намунали йўлга қўйилмаганлигидан далолат беради.

Ҳар куни партия, совет органлари, турли идораларга кўплаб хатлар келади. Уларнинг мазмуни, кўтарган масалалари ҳам ранг-баранг, бу эса совет кишиси активлигининг, партия ва халқ манфаатлари учун жонкуярлигининг тимсолидир. У бугунги муваффақиятлар билан кифояланиб қолмайди, у давлатнинг ҳақиқий хўжайини сифатида хўжалик ва социал-маданий қурилиш проблемалари, перспективалари тўғрисида куйинади, фикр юритади.

Маҳаллий Советлар, давлат ташкилотлари ана шундай фидокор кишиларимизнинг сигналларига, фикр-мулоҳазаларига кун сайин сезгирлик билан қарашлари, меҳнаткашларнинг ҳар бир хати эътиборсиз қолмаслиги учун курашмоқлари даркор. Чунки меҳнаткашлар хатларига эътибор — бу совет демократизмининг асосий талаби ва афзаллиги, ҳамма меҳнат аҳлини коммунистик қурилиш ишига актив жалб этишнинг синалган усулидир.

ФАРҒОНА областининг хўжаликларида пахта йиғим-теримига оммавий равишда киришилди. Кўпчилик бригадаларнинг коллективлари ҳар гектар ердан 30 центнер ва ундан ҳам кўпроқ «оқ олтин» териб олишни мўлжаллашяпти. Айни вақтда улар терилаётган ва тайёрланаётган пахтанинг сифати юқори бўлишига алоҳида эътибор беришяпти. Чапдаги суратда: Ленинград районидаги Калинин номли колхозининг илғор бригада бошлиғи Исомиддин Ғуломов теримчи Унтамхон Турғунова терган пахтанинг сифатини текшириб кўряпти. Ўнгдаги суратда эса шу райондаги «Партия XX съезди» колхозининг 12-бригадаси пахта хирмонида.

Г. Бойко фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

100 МИНГ ТОННА ПАХТА ТАЙЁР!

Ўзбекистон далаларидан дастлабки 100 минг тонна пахта териб олинди. Колхоз ва совхозлардан олинган пахтанинг ҳаммаси юқори навларга қабул қилинди. Қашқадарёликлар «оқ олтин» ҳосилини республикада ҳаммадан тез териб олмоқдалар.

«Зангори кемалар»нинг механик-ҳайдовчилари теримни бошладилар. Улар Фарғона, Бухоро, Наманган, Сурхондарё областларидаги хўжаликларнинг пахтазорларига дастлабки агрегатларни чиқардилар. (ЎзТАГ).

САБЗАВОТКОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети сабзавот ва картошка тайёрлаш планини бажариш соҳасида областлар, районлар ва хўжаликлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1968 йил 1 сентябрга бўлган якунларини қараб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Қашқадарё областига** (область партия комитетининг секретари **Ғонбов,** область ижроия комитети раиси вазифасини бажарувчи Сирожитдинов. область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Жабборов** ўртоқлар) берилди. Байроқ Андижон областидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Тошкент областининг **Калинин районига** (район партия комитетининг секретари **Камолов,** район ижроия комитетининг раиси **Тожиев,** район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Убайдуллаева** ўртоқлар) берилди. Байроқ Фарғона областининг Охунбобоев районидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Ленин районидаги **«Правда Востока» колхозига** (раиси **Собиров,** партия ташкилотининг секретари **Маматов** ўртоқлар) берилди. Байроқ Самарқанд районидаги «Москва» колхозидан олиб берилди.

Кўчма Қизил байроқ Самарқанд районидаги **сабзавот-узумчилик** совхози (директори **Саидназаров,** партия ташкилотининг секретари **Исматов,** ишчилар комитетининг раиси **Шарипов** ўртоқлар) берилди. Байроқ Калинин районидаги «Партия XXI съезди» совхозидан олиб берилди.

АНДИЖОНДА МАШИНА ТЕРИМИ

БУЗ. («Совет Ўзбекистони» мухбиридан телефон орқали). Район пахтакорлари пахта йиғим-терими суръатини кун сайин авж олдириб, янгидан-янги марраларни эгалламоқдалар. Улар айниқса пахтани машинада теришга алоҳида эътибор беришяпти.

Райoннинг Энгельс номли колхоз механизаторлари пахтани машинада теришни областда биринчи бўлиб бошлаб юбордилар. Колхоз бу йил барча пахта майдонининг 50 процентдан кўпроғидаги пахтани машинада териб олади.

Колхознинг М. Фозилов, М. Турғунов, Э. Исоқов, М. Исмоилов ва С. Бозоров каби механик-ҳайдовчилари биринчи кундан бошлабоқ ўз агрегатлари билан 2,5-3 тоннадан пахта теришга муваффақ бўлдилар. Бу азаматларнинг ҳар бири мавсумда 200 тоннадан пахтани бункердан тўкиш ҳақида мажбурият қабул қилишди.

ҚАРДОШ ШАҲАРЛАР МУСОБАҚАСИ

АНДИЖОН. 11 сентябрь (ЎзТАГ). Андижон области меҳнаткашларининг вакиллари бугун эрталаб байрамлардагидек безатилган аэропортда Болгария Халқ Республикасидан келган ямболлик дўстлар делегациясини хушнудлик билан кутиб олдилар. Делегацияга Ямбол округ халқ кенгаши раисининг ўринбосари Станко Николов Станчев бошчилик қилмоқда.

Механик-ҳайдовчиларнинг социалистик мусобақаси

БИР САФДА

БУНКЕРДАН 1.700 000 ТОННА

Хўжалигимиз коллективининг бу йилги марраси ҳар йилдагидан ҳам улкан. Эрта баҳордаёқ 90 процентдан ортиқ майдондаги ҳосилни «зангори кема»ларда саранжом-саришталаб олишни мўлжаллаб иш қилинди. Механизациялашган терим учун ажратилган унумдор ерларга чигит машина теримига мослаб экилди ва экин қатор оралари шу мақсадни кўзлаб ишланди. Ҳамма майдонларда ғўза калтабўғин қилиб ўстирилди. Шуни ҳисобга олиб, совхозимиз ишчилари ҳосилни машиналар бункеридан тўкиш юзасидан қабул қилган аввалги мажбуриятларини қайта кўриб чиқишди. Улар республикамиздаги илғор дала гвардиячиларининг социалистик мусобақасига қўшилиб беш йилликнинг учинчи йилида давлатга топшириладиган 15 минг тонна «оқ олтин»нинг деярли ҳаммасини машиналарда йиғиб-териб олишга сўз беришди.

Шу муносабат билан бригадамиз пахтакорлари ҳам ўз мажбуриятларини ўзгартиришди. Биз аввал ҳамма ҳосилнинг 95 процентини терим агрегатлари бункеридан тўкишга ваъда қилган бўлсак эндиликда барча майдондаги дурдонани механизмлар воситаси билан саранжом-саришталаб олишга қарор бердик. Бунга эришиш ниятида қўшни Герман Титов номли совхознинг таниқли механизатори Инобат Охунова бошлиқ бригадаси билан мусобақалашдик. Бу йил далаларда ишлайдиган 159 та терим агрегатининг ҳаммаси, кўрак териш, кўсак чувиш машиналари, прицеплар ва бошқа транспорт воситалари барвақт ремонтдан чиқарилди. Ғўза баргини сунъий равишда тўктириш учун дорилаш ишлари тугалланай деб қолди. Прицеплар тушиб турадиган чуқурлар ковланяпти, терим машиналари айланадиган бурчаклар текисланяпти. Бригадамизда дефолиация ҳаммадан илгари тамомланди.

Ҳозир совхозимизнинг барча механизаторлари бир группа дала гвардиячиларининг «Совет Ўзбекистони» газетасида босилган мақоласига жавобан ҳосилни машинада териш юзасидан оширилган мажбуриятлар олмоқдалар. Мен бригадага раҳбарлик қилишни заррача бўшаштирмаган ҳолда ўзимга биркитилган «ХВС-1,2» маркали терим агрегати бункеридан мавсумда кам деганда 160 тонна пахта бўшатишга ваъда қилдим. Ўтган йили ҳам машина терими, мажбуриятини тўла бажарган эдим. Бу йил ҳам механизациялашган терим юзасидан олган мажбуриятимнинг сўзсиз бажарилиши учун тинмай курашаман.

Буни фақат мен айтаётганим йўқ. Совхозимиздаги барча механик-ҳайдовчилар ана шундай дейишяпти. Ваъдасига вафодор, меҳнатсевар коллективимиз ўз сўзларининг устидан албатта чиқади, она-Ватанга етказиб бериладиган 15 минг тонна маҳсулотнинг деярли ҳаммасини машинада йиғиб-териб олади, пахта тайёрлаш планининг ўтган йилдагидан 8-10 кун илгари бажарилишига эришади.

Бунинг учун хўжалигимизда ҳамма имконият бор, ҳосил мўл, машиналар етарли, моҳир механик-ҳайдовчиларимиз кўп.

О. РУСТАМОВА,
Сирдарё областидаги Акмал Икромов номли совхознинг бригада бошлиғи, механик-ҳайдовчи.

4.100.000 ТОННА УЧУН

Ўзбекистон ССР колхоз ва совхозларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1968 йил 12 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — бир кунда, учинчи стун — мавсум бошидан бери тайёрлангани, тўртинчи стун — бир кунда машинада терилгани, бешинчи стун — мавсум бошидан бери машинада терилгани.

Қашқадарё	0,99	6,38	0,29	0,29
Фарғона	1,22	5,06	0,02	0,02
Бухоро	0,84	4,76	0,09	0,15
Сурхондарё	0,90	4,35	0,11	0,11
Наманган	0,98	3,55	0,18	0,28
Андижон	0,76	2,94	—	—
Қорақалпоғистон АССР	0,35	1,41	—	—
Тошкент	0,12	1,12	—	—
Хоразм	0,29	1,04	—	—
Самарқанд	0,01	0,03	—	—
Сирдарё	0,01	0,01	—	—
Республика бўйича:	0,58	2,58	0,04	0,05

Республика областларида ғўзаларни дефолиация қилишнинг бориши тўғрисида 1968 йил 12 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — дефолиация қилинган майдон [гектар ҳисобида], учинчи стун — мажбуриятга нисбатан [процент ҳисобида]

Қашқадарё	22.919	35,3
Тошкент	70.044	35,0
Бухоро	50.062	31,3
Қорақалпоғистон АССР	43.395	31,0
Сурхондарё	31.312	26,1
Сирдарё	73.152	22,2
Хоразм	16.981	17,0
Андижон	26.523	16,6
Наманган	15.019	15,0
Самарқанд	15.706	9,8
Фарғона	13.369	8,1
Республика бўйича	378.482	22,3

МЎЛ-КЎЛ ЕМ-ХАШАК ЖАМҒАРАЙЛИК

Республика колхоз ва совхозларида дағал хашак жамғариш ва силос бостиришнинг бориши тўғрисида шу йил 10 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — планга нисбатан тайёрланган дағал хашак, учинчи стун — мажбуриятга нисбатан бостирилган силос

Самарқанд	113,5	41,[illegible]
Сирдарё	109,4	87[illegible]
Қашқадарё	105,1	7[illegible]
Тошкент	96,7	7[illegible]
Сурхондарё	96,7	6[illegible]
Хоразм	90,2	54[illegible]
Наманган	83,8	5[illegible]
Андижон	82,4	[illegible]
Бухоро	78,9	[illegible]
ҚҚ АССР	73,1	[illegible]
Фарғона	67,[illegible]	[illegible]
Республика бўйича:	93,2	[illegible]

Тожикистонда ўзбек адабиёти ва санъати декадаси

ДЎСТЛИК БАЙРАМИ

Конибодом яқинида Фарғона каналининг сувини Ўзбекистон билан Тожикистон далаларига тақсимлайдиган иншоот ёнида монумент қад кўтариб турибди: ана шу ҳаёт дарёси — Катта Фарғона каналини қурган ўзбек билан тожик қучоқлашиб турибди. Конибодом меҳнаткашлари Ўзбекистон адабиёти ва санъати вакилларини ана шу «Дўстлик» монументи ёнида нон-туз билан пешвоз чиқиб кутиб олдилар. Шундан кейин меҳмонлар билан мезбонлар қўшиқ ва музика садолари остида «Гулистон» колхозининг маданият уйига йўл олдилар. Ўзбек ёзувчилари, артистлари, композиторлари, рассомлари билан дийдор кўришгани металлчилар, нефть ва газ қидирувчилар, пахтакорлар, боғбонлар, ўқитувчилар, врачлар келишган.

Конибодом шаҳар ижроия комитетининг раиси У. Қурбонов меҳмонларга ўз ҳамшаҳарларининг ҳаёти ва меҳнати тўғрисида ҳикоя қилиб берди. Пахтакор «Коммунизм» колхозининг раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Қодиров ўзбек дўстларига колхоз аъзолари давлатга пахта сотиш планини 12 октябргача бажаришга қарор қилганликларини айтди.

Маданият уйида бошланган байрам Фарғона канали соҳилига кўчади. Халқларнинг дўстлиги тўғрисида ёзилган шеърлар ва тўқилган қўшиқлар янграйди.

Декаданинг эмблемаси гуллаб яшнаётган Вахш водийсидаги қишлоқларни ҳам безади. Қумсангир райони марказининг меҳнаткашлари Ўзбекистондан келган меҳмонларни тантанали равишда кутиб олдилар. Посёлка худди байрамлардагидек безатилган.

Меҳмонларни Қумсангир район партия комитетининг биринчи секретари М. Зоиров қизғин табриклади. У район далаларида ажойиб ўзбек машиналари — тожик пахтакорларини хушнуд этаётган пахта териш машиналари жуда яхши ишлаётганлигини айтди. Сўзга чиққан ўзбек ёзувчи ва шоирлари самимий жавоб сўзлари билан мезбонларни хушнуд этдилар.

С. ФРОЛОВА, Э. РАШИДОВ,
(ЎзТАГ махсус мухбирлари).

ТОЖИКИСТОНДА ўзбек адабиёти ва санъати декадаси давом этмоқда. Суратларда (чапда) декада иштирокчилари Восе районидаги Ленин номли колхоз аъзолари ҳузурида, (ўнгда) Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Таваккал Қодиров шу колхозда бўлган концерт чоғида.

Н. Расулов фотоси. (ТожикТА—ЎзТАГ фотохроникаси).

КАСАБА СОЮЗЛАР—ШОНЛИ САНАГА

ВЦСПС ПРЕЗИДИУМИНИНГ ҚАРОРИ

ВЦСПС Президиуми ўзининг кенгайтирилган мажлисида «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик кўришда касаба союзларнинг иштироки тўғрисида» қарор қабул қилди.

ВЦСПС Президиуми «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик кўриш тўғрисида» КПСС Марказий Комитети қарорини қизғин маъқуллади ва уни оғишмай бажариш учун қабул қилди. Касаба союзлар марказий комитетларига, республика, ўлка, область советларига ва касаба союз комитетларига, касаба союзларнинг барча бошланғич ташкилотларига В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига ҳозирлик кўришда актив қатнашиш, юбилей билан боғлиқ конкрет тадбирларни ишлаб чиқиш вазифаси топширилди.

Совет касаба союзлари, дейилади, қарорда, социалистик мусобақа ва унинг олий формаси — коммунистик меҳнат ҳаракатини бутун чоралар билан ривожлантириш ва чуқурлаштиришга омманинг меҳнат ва сиёсий ғайратини актив равишда қўллаб-қувватлашга, меҳнаткашлар коллективларининг беш йилликни муддатидан илгари бажариш ҳамда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун зиммаларига олган социалистик мажбуриятларни бажаришларида уларга ёрдам беришга, ишлаб чиқариш иқтисодий самарадорлигини янада ошириш ҳамда ижтимоий меҳнат унумдорлигини ўстириш учун кураш олиб боришга даъват этилгандир.

Касаба союз ташкилотларидаги тарбиявий ишнинг асосий мазмуни, дейилади қарорда, мамлакатимизда социализм ва коммунизмни муваффақият билан қуришда марксизм-ленинизмнинг аҳамиятини, Владимир Ильич Лениннинг Коммунистик партия ва жаҳонда биринчи ишчи-деҳқон давлатининг асосчиси сифатидаги тарихий ролини пропаганда қилишдан, Лениннинг улуғ васиятларини амалга ошириш учун курашда Коммунистик партия ва бутун совет халқи курашини ҳар томонлама кўрсатиб беришдан иборат бўлмоғи керак. Касаба союз ташкилотлари барча оммавий-сиёсий ишни меҳнаткашларни, ёшларни ленинизм ва коммунистик эътиқодга садоқат, буржуа идеологияси ва капиталистик тузумга қарши муросасиз кураш руҳида тарбиялашга, ватанпарварлик ва пролетар интернационализми руҳида тарбиялашга қаратмоқлари зарур.

Меҳнаткашлар моддий фаровонлигини янада ошириш, уларнинг меҳнат ва маиший шароитларини яхшилаш, ҳордиқ чиқаришларини уюштириш тўғрисида ғамхўрликни кучайтириш Ленин юбилейига ҳозирлик кўриш муносабати билан касаба союзларнинг энг муҳим вазифаси ҳисобланади, дейилади қарорда.

Совет касаба союзлари ўзларининг халқаро фаолиятларида бундан буён ҳам синфий бирдамлик, пролетар интернационализми байроғини баланд кўтариб борадилар, бошқа мамлакатларнинг меҳнаткашлари ва касаба союзлари билан алоқаларни ва дўстликни бутун чоралар билан ривожлантирадилар, халқаро касаба союз ҳаракатининг синфий революцион принципларидаги бирлиги учун изчил турадилар, империалистик реакция кучларига ва урушга қарши, тинчлик, демократия, миллий мустақиллик ва социализм учун курашчиларнинг олдинги сафларида бора берадилар

ВЦСПС Президиуми В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги муносабати билан касаба союзларнинг кўрадиган асосий тадбирлари планини тасдиқлади. Кўриладиган тадбирларнинг бу планида саноат, транспорт, алоқа, қурилиш корхоналари ва қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари коллективларининг беш йиллик планни маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан 1970 йилнинг 7 ноябригача ва меҳнат унумдорлигини ошириш жиҳатидан 22 апрелгача муддатидан илгари бажариш, ишлаб чиқариш резервларини топиш ва улардан янада тўлароқ фойдаланиш йўли билан иқтисод фонди вужудга келтириш соҳасида бошлаган ташаббусларини кенг ёйиш белгиланди. Кўриладиган тадбирлар планида ишчиларнинг шахсий беш йиллик мажбуриятларини 1970 йил 22 апрелигача бажариш учун бошлаган мусобақаларини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш вазифалари ҳам мўлжалланган. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлиги 1968 йилнинг 7 ноябригача ҳамда 1969 йилнинг 1 майигача оммавий равишда текшириб чиқилади.

Планда корхоналар ва ташкилотларнинг барча ишчилари, хизматчилари коллективларини В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига ишлаб чиқаришни ташкил этишни меҳнат шароитларини, ишчи ва хизматчиларга санитария-маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилашга қаратилган ишлаб чиқариш маданияти Бутуниттифоқ жамоат кўригига жалб қилиш кўзда тутилган

Меҳнат ва бошқаришни илмий асосда ташкил этишни жорий қилиш соҳасида В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигигача катта муваффақиятларга эришган коллективларни мукофотлагани ВЦСПС нинг 500 дипломи таъсис этилди.

СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг «Меҳнат ва дам олиш» павильонида доимий намойиш қилиш учун «Меҳнат шон-шуҳрати Ленин юбилейи китоби» таъсис этилиб унга В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига бошланган мусобақада ғолиб чиққан корхона, ташкилот, ишчи ва хизматчилар коллективларининг номи ёзилади.

Маданий-оқартув муассасаларида, касаба союзларининг маданият саройларида, клубларда, кутубхоналарда ишчи ва хизматчилар учун Ленинга бағишланган лекциялар ўқилишини уюштириш, юбилей виставкалари очиш, Ленин асарлари юзасидан китобхонларнинг конференцияларини уюштириш кўзда тутилади.

План ишчилар синфи тўғрисида ёзилган энг яхши бадиий проза асарларининг, энг яхши амалий декоратив санъат буюмлари учун халқ усталарининг Бутуниттифоқ конкурслари ўтказилишини кўзда тутади

СССР касаба союзларининг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган IX Бутуниттифоқ ёзги спартакиадасини ўтказиш мўлжалланади. ВЛКСМ Марказий Комитети ва ДОСААФ Марказий Комитети билан бирга ёшларнинг совет халқи революцион, жанговар ва меҳнат шон-шуҳрати жойлари бўйлаб В. И Лениннинг ҳаёти ва фаолияти билан боғлиқ маршрутлар бўйлаб Бутуниттифоқ юриши ўтказилади.

Планда В. И Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олишда совет касаба союзларининг кенг иштирок этишига қаратилган бошқа бир қанча тадбирларни амалга ошириш ҳам кўзда тутилади.

ВЦСПС Президиуми Совет Иттифоқининг ишчи ва хизматчилари, барча меҳнаткашлари номидан КПСС Марказий Комитетини шунга ишонтирадики, совет касаба союзлари шонли сана — В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини коммунистик қурилишнинг КПСС Программасида, Коммунистик партия XXIII съезди қарорларида белгиланган улуғвор планларини амалга ошириш учун курашда янгидан-янги муваффақиятлар билан нишонлаш учун бор куч-қувватларини сарфлайдилар.

(ТАСС).

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ЯНГИЛИК ЯРАТУВЧИЛАР МАДҲИ

В И Ленин меҳнатни илмий асосда уюштиришга жуда катта аҳамият бериб «Меҳнатни уюштириш масаласи бутун жамият ҳаётининг энг асосий муҳим ва ниҳоят зарур масаласидир» деган эди Доҳий башорати бизнинг кунларимизда кишиларимизнинг ҳаётий эҳтиёжига айланди. Пойтахт бунёдкорларининг газетаси — «Тошкент бинокори» экономикамизнинг бу ғоят муҳим масаласига бош мақола ва бутун бир саҳифани бағишлади

«Главташкентстрой»га қарашли қурилиш трестлари мутахассислари ва трест бошлиқларидан А. Қораев, С. Куцуков, М Ғаниев, Н. Трубников ўртоқларнинг мақолаларида меҳнатни илмий уюштириш техника тараққиётини жадаллаштиришга, ҳар бир корхонада меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини арзонлаштиришга қандай баракали таъсир кўрсатаётганлиги конкрет факт ва мисолларда баён этилади. Бу яхши ташаббус редакция коллективининг янгиликка кенг йўл очишга енг шимариб изланиш йўлидан бораётганлигини кўрсатади.

УЛУҒ ЛЕНИН ШАҲРИДА

ЛЕНИНГРАД. (Телефон орқали олинди). Совет Иттифоқи бўйлаб Ленин яшаган ва ишлаган жойларни зиёрат қилаётган Ўзбекистон қишлоқ хўжалигининг донгдор кишилари уч революция бешиги қаҳрамон Ленинград шаҳрига келишди. Меҳмонлар шаҳарнинг диққатга сазовор ерларини сайр этиб, Разливда бўлдилар. Бу ер Ленинграднинг энг хушманзара жойларидан бўлиб бинолари ёғочдан тикланган. Шулардан бирига, революционер ишчи Емельяновлар хонадонига доҳий яширинган эди. Партия Марказий Комитети доҳийни таъқиб этиш кучайгенлигини ҳисобга олиб, уни холироқ жойга яширишни лозим деб топди.

1917 йилнинг 9 апрелида Ленин Разлив кўли орқали қайиқда сузиб, ўрмон орасидаги чайлага яширинди.

Меҳмонлар бу қутлуғ ерни зиёрат қилар эканлар, уларнинг қалбида асло унутилмас таассурот қолди. Бу ерда доҳийнинг уч ой яшаб, баракали ижод қилганлигини кўрсатувчи ноёб ҳужжатлар сақланмоқда. У шу ерда «Давлат ва революция» асарининг дастлабки саҳифасини яратди. Партия VI съезди резолюция проектини ишлаб чиққан эди. Бу ерга, доҳий ҳузурига Г. К. Оржоникидзе, Н. К. Крупская, С. Я. Алилуев сингари таниқли революционерлар келиб туришди.

Куннинг иккинчи ярмида Улуғ Октябрь Социалистик Революцияси номли музейнинг залида қаҳрамон шаҳар ветеранлари билан ўзбек элидан келган меҳмонларнинг учрашуви бўлиб ўтди. Ленинград революцион воқеаларининг қатнашчилари, доҳийни кўриш шарафига муяссар бўлган кишилар ўз таассуротларини ҳикоя қилиб беришди.

Ўзбекистонликлар республикамизда коммунизм қурилиши соҳасида қўлга киритилаётган улуғвор ютуқларни мезбонларга айтиб беришди. Бу учрашув халқлар дўстлигининг намойишига айланди.

Эртаси куни меҳмонлар Ленин номи билан боғлиқ бўлган муътабар жойларни зиёрат қилдилар. Оламга машҳур Смольнийда бўлиб, Лениннинг уй-музейини бориб кўрдилар. Шу ерда Советларнинг биринчи съезди бўлиб ўтган эди. В. И. Ленин партия ва давлат ишларига шу ерда раҳбарлик қилган эди. Нева дарёсининг Дворцовая соҳилига жойлашган, шаҳар меҳнаткашларининг фахри Давлат Эрмитажини томоша қилдилар. Шу куни кечқурун Меҳнат Саройида уч авлод вакилларининг тантанали учрашуви бўлиб ўтди.

Ўзбекистондан келган меҳмонлар революция бешиги, мамлакатимизнинг чинакам фахри бўлиб қолган Ленин шаҳридан жуда бой таассурот олиб «Дўстлик поезди»да Москвага жўнаб кетдилар.

О. АБДУРАҲМОНОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

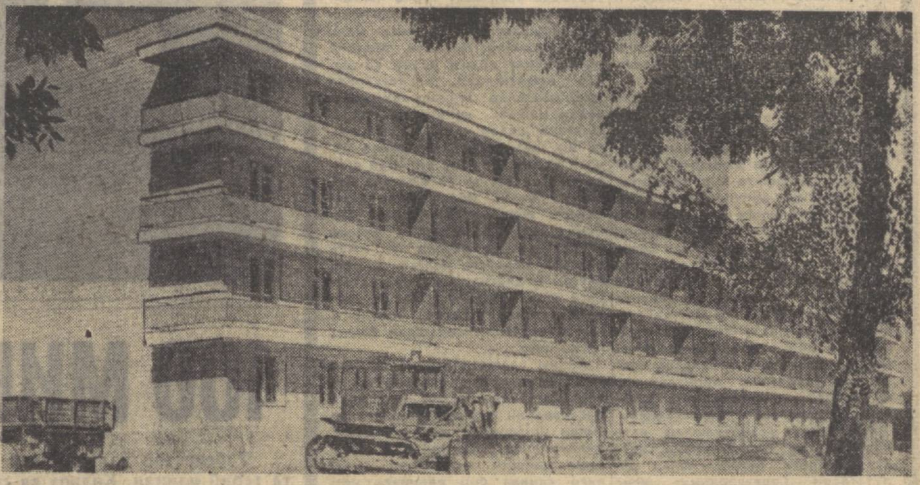

Тошкент шаҳрининг марказидаги 7-микрорайонида қардош Украина қурувчилари кўплаб уй-жой бинолари барпо қилмоқдалар. Суратда: қардошларимиз тиклаган 40 квартирали янги уй.

И. Глауберзон фотоси.

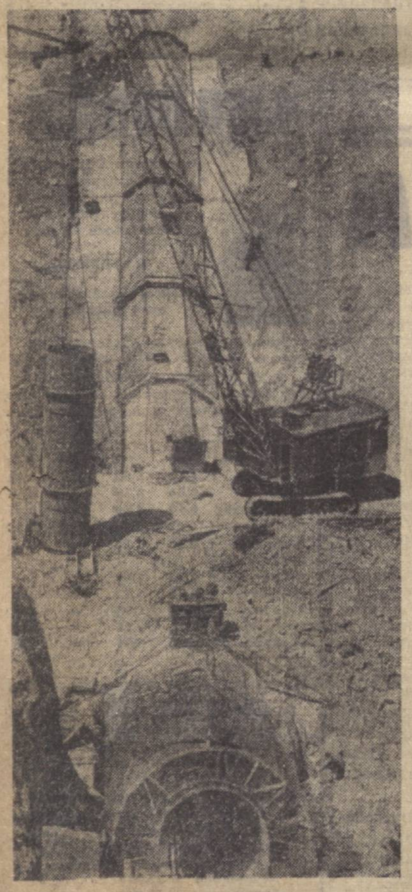

ФОТОЛАВҲАЛАР

Суратда: Чорвоқ ГЭСи қурилиши участкаларидан бирида.

Тошкентдаги химия-фармацевтика заводида кўпгина ишбилармон мутахассис кадрлар бор. Суратда: бинт қирқиш цехининг бошлиғи Ғани Муҳаммадаминов.

И. Глауберзон фотолари.

СИГНАЛ БЕРИЛГАЧ...

(«Н» РАЙОНИДАГИ ГРАЖДАН МУДОФААСИ МАШҚИДАН РЕПОРТАЖ)

Тун. Атроф сокин. Субҳидамда эсаётган куз шабадасидан бадан жунжикади. Соат мили бир меъёрда олға интилади. Тонг отишига ҳали анча вақт бор.

Николай Ивановичнинг хонасидаги телефон одатдагидан бошқачароқ. узун-узун жиринглаб колди. У апил-тапил ўрнидан турдида. трубкани қўлига олди: — Алло, алло. район граждан мудофаасининг бошлиғи вазифасини бажарувчи Николай Иванович эшитади.

Унинг қулоғига «эвакуация» деган сигнал чалинди.

Николай Иванович бир зум ўйланиб қолди. Ҳар бир дақиқа ғанимат бўлганлигидан тезда штаб бошлиғи Абсаломовни чақирди. Ўзи эса райондаги корхона, муассаса. совхоз ва колхозлардаги граждан мудофааси бошлиқларига телефон орқали қисқа қилиб аҳволни тушунтирди. Вазият ҳақида ахборот беришингизни илтимос қиламан. — деб трубкани қўяди-да иккинчисига телефон қилади...

Соат 10. «Эвакуация қилинганларни қабул қилиб олинаётгани» ҳақидаги ахборотни биринчи бўлиб «Ленин йўли» хўжалигидан Терентий Васильевич берди. Ахборот қисқа. аниқ бўлганиданми ёки у бошчилик қилаётган хўжалик меҳнат аҳлининг уюшқоқлик билан иш олиб бораётганданми, билмадим. Василий Иванович унга миннатдорчилик билдиришдан ўзини тутолмади. Яна ахборотингизни кутаман деб гапни тамомлади.

Хонадаги сукунатни «Коммуна» колхози граждан мудофаасининг бошлиғи Мирҳамидовнинг телефон қўнғироғи бузди.

— Сигнал олингач, отряд тезликда тўпланди. Ҳар ким ўз вазифасини аниқ билгани учун унчалик қийналмадик. «Келганларнинг ҳаммаси бошпана билан таъминланди. Запасдаги озиқ-овқатимиз 10-15 кунга етади. «Бекордан ҳамма безор» деган гап бор. Шунинг учун «меҳмонлардан» қишлоқ хўжалик маҳсулотларини йиғиштиришда фойдаланяпмиз. Ёнғинга қарши, ҳайвон ва ўсимликларни сақлаш, санитария ва зарарсизлантирувчи отрядлар ҳам вазифасини аъло бажаряпти. Дон, ун ва уруғликни сақлашга, моллар учун озиқ-овқат жамғаришга, керакли биноларни қуришга ҳам эътибор беряпмиз».

Район граждан мудофааси бошлиғи вазифасини бажарувчига штабдан телефон қилишди...

Енгил машина, ҳар икки томонида осмонўпар тераклар қад кўтарган асфальт йўлдан ўқдай учиб борарди. Бироқ унинг тезлиги борган сари пасая борди. Сабаби — йўлнинг нобоплиги тез юришимизга имкон бермас эди. Хайрият, бирор километр юргач, яна кафтдек текис кўчага чиқиб олдик.

Мана, шинам бинога жойлашган штабдамиз. Биз бу ерга етиб келганимизда, медицина хизматининг бошлиғи ахборот бераётган экан. Унинг ахбороти ишонарли, исбот ва далилга бойлигидан тинглаётганларнинг чеҳрасидан мамнунлик аломатини ўқиш мумкин эди. Медицина хизмати бошлиғи, область санитария маорифи уйининг бош врачи Хўжаев ўз олдига қўйилган вазифани намунали бажармоқда эди. Тегишли бинолар ва палаталарда «касал» ва «ярадор»ларни қабул қилиш, юқумли касалликларнинг олдини олиш мақсадида аҳолини эмлаш яхши якунланди. Шахсий гигиена ва санитария қоидаларига қандай амал қилишни тушунтириш мақсадида, улар ўртасида турли мавзуларда суҳбатлар ўтказилди.

Турнақатор қўйилган стол ва стуллар. Ҳар ким ўз соҳаси бўйича қўйилган топшириқни бажариш иштиёқида ишлаяпти. Ялпи танаффус ҳақида гап бўлиши мумкин эмас. Рухсат билан навбатма навбат чиқиб овқатланиб келишяпти.

Штаб бошлиғи подполковник Шевчук билан бирга ҳар бир бўлимнинг вазифаси ва унинг қандай бажарилаётгани билан танишамиз. Бирининг иши иккинчисиникидан қолишмайди.

— Ҳар жиҳатдан ўрнак бўладигани дейсизми? Фақат менинг фикрим эмас, бутун штабдагиларнинг фикри шуки, разведка бўлимининг хизмати ҳар жиҳатдан таҳсинга молик. Қандай савол билан мурожаат қилманг, аниқ жавоб оласиз. Унинг бошлиғи дейсизми? Бу киши бўладилар деб. бўлим бошлиғи, отставкадаги полковник Коробков билан таништирди. Унинг ишларига оид савол-жавобдан сўнг, оператив бўлимда ҳар бир рақам устида бош қотираётганлар билан суҳбатлашдик. Уларнинг қўли-қўлига тегмайди. Саволлар кўп. масъулият катта. Оператив бўлим дейишганича бор-да. Тез-тез ҳамроҳим-подполковникка турли-туман маълумотларни кўрсатишади. У синчковлик билан ҳужжатларни кўриб. тегишли буйруқни беради.

Медицина таъминотининг бошлиғи Аъзамовдан ишларингиз қалай деб сўраган эдик. қон, боғловчи материаллар, турли зардоблар ва керакли дори-дармонларнинг етарлигини айтди.

Моддий-техника хизматидан ҳам штаб бошлиғи мамнун. Бир суткадан ошиқ вақт ўтганига қарамай бу бўлим бошлиғи ўзини тетик ҳис қиляпти. Ҳали телефонда ким биландир гаплашади, тез-тез таъминотчиларга кўрсатма беради. Гладков штаб ходимларига намунали хизмат қилгани учун колхоз правлениесига, шахсан колхоз граждан мудофааси бошлиғининг сиёсий ишлар бўйича ўринбосари коммунист Маъруф акага ва қишлоқ матлубот жамияти раисининг ўринбосари Йўлдошевга раҳматнома эълон қилишни ҳам унутмади.

Штабга Совет Иттифоқи Қаҳрамони, полковник Шодмон Умаров, «шикастланган» ва «эвакуация қилинганларни қабул қилган» район граждан мудофааси бошлиқлари ва штаб бошлиқлари кириб келади. Полковник ҳар бир бўлим хизмат бошлиқларининг қилган ишлари ҳақидаги ахборотини эътибор билан тинглайди. Лозим топса, изоҳ талаб қилади. Баландпарвоз сўзларга тўла ахборот ўрнига, содда. лўнда ва қисқа бўлса ҳам, ҳақиқий аҳволни акс эттирувчи ахборотни эшитганда чеҳраси ёришиб кетади. У машқ якуни ҳақида гапирар экан шахсий состав қаттиқ интизомлилик, юксак уюшқоқлик ва тезкорлик намунаси кўрсатганликларини алоҳида таъкидлади. Машқнинг ютуқ ва камчиликларини ҳам рўйи-рост кўрсатиб ўтди. У сўзини тамомлар экан, душман айримлар ўйлаганидек, содда ва ландовур бўлмай, ўта маккор ва ҳийлагар эканлигини алоҳида қайд қилди.

* * *

Айрим оғзига кучи етмаганлар айтиши мумкин: шундай машқларни ўтказишдан наф борми? Ҳа бор, бор бўлганда ҳам ҳадсиз-ҳисобсиз.

Айниқса шу кеча-кундузда симобдай қалқиб турган Вьетнам воқеаси, Исроил экстремистларининг араб халқига қарши иғвогарлиги, Ғарбий Германия ва АҚШда социалистик мамлакатларга қарши турли-туман фисқу-фасодлар уюштириб, зўр бериб қуролланиш авж олдирилаётганлиги граждан мудофааси машқларини ўтказиш, аҳолида ўзини атом ва турли ялпи қирғин қуролларидан сақланиш кўникмалари ҳосил қилишни талаб этади.

Вьетнамдаги ҳар бир тинч аҳоли бошига 50 килограммдан ўлим уруғини сочишдан сесканмаган ваҳшийларнинг қилмиши жаҳон меҳнаткашларини ҳақли нафратига учраётганига қарамай, империалистлар бундан тегишли хулоса чиқармаяпти. У ўлими олдидаги талвасани бошидан кечиряпти, ўт билан ўйнашяпти.

Американлик олим. Р. Хаблер бундан ўн йил муқаддам ракета-ядро уруши рўй берган тақдирда 600 миллионга яқин киши қирилиб кетади деган эди. Орадан бир неча йил ўтгач, яна бир американлик олим Л. Полинг, ҳозир дунёдаги ҳар бир одам боласининг суягида стронций-90 бор. Ваҳолонки, бундан икки юз йил муқаддам жаҳонда бирон кишининг суягида шу радиоактив модда бўлмаган эди ядро уруши бошлангач, 60 кундан кейин 190 миллион американликдан 170 миллиони ҳалок бўлиб кетади, 15 миллиони қаттиқ шикастланади ва атиги 5 миллиони нисбатан шикастланмай қолади, деди.

Бу сўзлар айтилгандан буён бир неча йил вақт ўтди. Бу давр ичида ракета-ядро қуроллари йил сайин такомиллашди, уларнинг турли хиллари пайдо бўлмоқда. Шуни ҳам қўшимча қилиш кераки, борди-ю империалистлар жаҳон урушини бошлашга журъат этсалар бу урушда гарчанд ракета-ядро қуролининг салмоғи катта бўлса ҳам, у химиявий. биологик уруш бўлади.

Атом-водород. ракета-ядро қуроллари мавжуд бўлган ҳозирги пайтда доҳиймиз В. И. Лениннинг жаҳон уруши жуда катта жиноят бўлибгина қолмасдан, «кишилик жамияти яшаш шароитининг ўзига ҳам путур етказиши» (В. И. Ленин, Асарлар, 27 том. 446-бет) мумкин деган огоҳлантириши янада зўр куч билан баралла жаранглаб эшитилмоқда.

Шу боисдан ҳам Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукумати тинчлик учун астойдил курашмоқда. Халқаро вазиятни ҳисобга олган ҳолда СССР Қуролли Кучларининг жанговар тайёргарлиги, ҳарбий қуввати ва граждан мудофаасига алоҳида эътибор бермоқда.

Тинчлик — жаҳон халқларининг эзгу нияти. Фақат ўзининг қабиҳ ниятларини ўйлаганларгина урушни истайди. Зеро, гуманист файласуфлардан Эразм Роттердамский тинчлик — энг яхши нарсаларнинг манбаи, отахони, онахони хамиртуриши ва ҳомийси... деганида жуда ҳам ҳақ эди.

Ўткир АБДУАЗИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ФАНИМИЗНИНГ БУГУНИ ВА КЕЛАЖАГИ

КИБЕРНЕТИКА, ТОШКЕНТ—1968

Кибернетика... Ҳозирги пайтда фаннинг бу соҳасига ниҳоят даражада аҳамият берилмоқда. Бу бежиз эмас. Чунки кибернетика ўзи ҳал этадиган проблемаларининг ғоятда кенглиги, масалаларни ечишнинг услублари ва олинган натижаларнинг аниқлиги ва самарадорлиги билан ҳаётимизнинг деярли ҳамма соҳаларига дадил кириб келмоқда

Кибернетиканинг энг улкан техник воситаси электрон-ҳисоблаш машиналари бўлиб, бу фан олдига ҳаёт қўяётган катта вазифаларни фақатгина ана шу машиналар билан ҳал этиш мумкин. Такомиллаштирилган янги кибернетика машиналарининг пайдо бўлиши натижасида ҳозирги кунда жуда мураккаб масалаларни ечиш ҳам мумкин бўлиб қолди. Ваҳолонки, бундан 10-20 йил аввал бундай масалаларни ҳал этиш ҳақида ўйлашнинг ўзи қандайдир ғайри-табиий туюлар эди.

Совет Ўзбекистонида ҳам фаннинг бу соҳаси кейинги йилларда тез суръатлар билан ўса бошлади. Ҳозирги пайтда республикамизда замонавий ҳисоблаш техникаси воситалари билан қуролланган ўндан ортиқ фундаментал ҳисоблаш марказлари иш олиб бораётганининг ўзини айтиш юқоридаги фикрни исботлаб турибди. Ўзбек халқининг буюк донишманди Улуғбек ватанида ҳам йирик кибернетика маркази ишга туширилди. Биз бу ўринда Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат университети қошидаги ҳисоблаш марказини назарда тутяпмиз. Бундай марказлар Бухоро, Фарғона, Қорақалпоғистон АССРда ҳам яратилиб, халқ хўжалигини бошқаришни енгиллаштиришда кишиларнинг энг яқин кўмакчисига айланади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Кибернетика институти республикамиз ҳаётида алоҳида ва муносиб ўрин эгаллайди. Институтнинг йирик олимлардан иборат катта коллективи олиб борган тинимсиз меҳнат ва изланишлар натижасида кибернетика фани ҳам қисқа вақт ичида Ўзбекистондаги мустақил илмий йўналишлардан бири бўлиб қолди. Кибернетика институти Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳисоблаш маркази базасида тузилиб, ҳозирги кунда ҳисоблаш техникаси бўйича тажрибали математиклар ва инженерларга эга.

Институт ихтиёрида электрон-ҳисоблаш техникасининг Урал, Днепр, Минск-22 сингари энг қулай ва «моҳир» воситалари бор. Бу илм даргоҳи, шунингдек. бошқа электрон ускуналари комплекслари билан ҳам жиҳозланган.

Институтнинг 10 та бўлимида экономика кибернетикаси, оптимал лойиҳалаш, ҳисоблаш математикаси ва техникаси, математик кибернетика, биокибернетика, техника кибернетикаси ва информация назарияси соҳалари бўйича илмий-тадқиқот ишлари олиб борилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Республика Министрлар Советининг халқ хўжалигида кибернетика воситаларидан кенгроқ ва унумлироқ фойдаланиш ҳақидаги қарорида ҳам республикамиз олимларининг ва алоҳида коллективларнинг бу соҳада қилган самарали ишлари қайд қилиб ўтилди. Шу билан бирга, яқин йиллар ичида амалга оширилиши зарур бўлган муҳим вазифалар ҳам белгилаб берилди. Ҳозирги кунда электрон-ҳисоблаш машиналари ёрдамида олиб борилаётган ҳисоблаш методлари халқ хўжалигида борган сари кенгроқ ўрин олмоқда.

Шу йилнинг май ойида Тошкентда чақирилган Бутуниттифоқ кибернетиклар конференцияси ҳам бу фан олдида турган энг муҳим масалаларни ҳал этишга бағишланди. «Автоматлар назарияси ва сунъий тафаккур» деб номланган бу илмий анжуманни СССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси А. А. Дородницин олиб борди.

Яқин йиллар ичида Ўзбекистон халқ хўжалигига кибернетик воситалар яна ҳам тезлик билан кириб боради. Ҳозир кўп сонли малакали олимларимиз мана шу масалани ҳал қилиш устида тинмай иш олиб бормоқдалар.

И. УБАЙДУЛЛАЕВ,
М. КОМИЛОВ,
техника фанлари кандидатлари.

НАВОИЙ САМАРҚАНДДА

525

Оламаро номлари машҳур Умар Хайём, Шайх Саъдий Шерозий, Абдураҳмон Жомий каби улуғ зотларнинг вақт-вақти билан Самарқандимизда бўлганликлари, бу ерда нашъу намо топганликлари, билим доираларини кенгайтирганликлари, ўз ижод хазиналарига дурдоналар тўкканликлари ҳаммамизга маълумдир.

Самарқандда бўлиш Алишер Навоийнинг ҳам болалик чоғларидаёқ кўнглига тугиб қўйган орзуси эди.

Аммо, мана шу муборак орзу жуда ҳам зиқ ва қарама-қаршиликларга тўла шароитда рўёбга чиқди. Хуросон ҳокими Шоҳрух 1447 йили вафот этди. Унинг давлатини эгаллаш мақсадида бошланиб кетган кураш гирдобида беҳудага нобуд бўлиб кетишдан сақланиш учун узоқ Ироқ ва Язд тарафларида мусофирликда юрган Алишер ҳокимият тепасига Шоҳрух набираларидан Абулқосим Бобир келгач нисбатан тинчликни ҳис қилиб, отаси Ғиёсиддин кичкина ва қанча-қанча ватандошлари билан бирга Ҳиротга қайтишди. Янги ҳукмдор томонидан Алишернинг отаси Сабзаворга ҳоким этиб тайинланди, ўзи эса, мактабдоши Ҳусайн Бойқаро билан бирга Хуросон пойтахти Ҳиротда — Абулқосим Бобир саройидаги Гадойи, Муаммойи Валиқаландар Сулаймоний каби шоирлар муҳитида тарбия кўра бошлади.

Орадан бирор йил вақт ўтди. Алишер 8 ёшда эди. Мовароуннаҳр ва унинг пойтахти Самарқандда илм-маърифатнинг дарғачиси бўлган Улуғбек Мирзо 1449 йили ваҳшийларча ўлдирилди. Ҳокимият унинг ўғли Абдуллатиф, куёви Мирзо Абдуллодан сўнг ўша йили Султон Абу Саид томонидан босиб олинди. Илм-фан ривожини куфр деб билган мутаассиб шайхлар сеҳрига муккасидан тушган Султон Абу Саид Улуғбек Мирзо хонадонини, ҳатто унинг маърифатпарвар онаси Гавҳаршодбегимни ҳам қилич дамидан ўтказди. Олимлар, шоирлар дарбадарлик ва сарсон-саргардонликка маҳкум этилди. Бу золим ҳукмдор кечани-кеча, кундузни-кундуз демай Хуросонни босиб олиш пайида бўлди. 1454 йили Вахшда Абулқосим Бобир қўшинлари билан бўлган урушда қанча-қанча одамларни қиличдан ўтказиб, орқага чекинган ҳам эди.

Ниҳоят, 1457 йили Абулқосим Бобир Машҳадда вафот этгач, шу йили Балхни босиб олди ва тўхтовсиз урушлар сўнггида 1459 йили Ҳиротни ҳам қўлга киритди. Бу йилларда «Машҳадда ғариб ва хаста» ҳолатда қолган Алишер Навоий Шайх Камол Турбатий, Хожа Муҳаммад Астрободий каби олимлар хайрихоҳлигида ўз ўқишини давом эттириб, 1464 йили Ҳиротга келганида, Султон Абу Саид уни ўз даргоҳига сиғдирмади.

Гарчи Алишер ўша дамгача бирор жойни босиб олиш мақсадида қилич тутмаган Абу Саидгача Хуросонда бирор жойда ҳукмронлик қилмаган бўлса-да, лекин унинг отаси дунёдан ўтганигача маълум муддат Сабзавор ҳокими эди, унинг Абулқосим Бобир саройидаги олимлар, шоирлар муҳитида бирга тарбия кўрган мактабдоши Ҳусайн Бойқаро ҳукмронлик талаб қилиб, қўшин тўплаб 1460, 1461, 1464 йилларда Таршиз, Абеворд, Тус томонларида жанглар олиб борар ва ҳатто Таршиз ҳамда Нишопурни эгаллаб ҳам олган эди. Алишернинг тоғалари Мир Саидака Кобулий ва Ғарибийлар Ҳусайн Бойқаро тарафида туриб, Абу Саидга қарши жангларнинг қурбони ҳам бўлган эдилар. Худди шу йили Бадахшонийларнинг Абу Саид усулига зид исёнлари давом этар. Алишернинг эса, уларга нисбатан хайрихоҳлиги бор эди. «Билмайман не жарима (жазо) билан Султон Абу Саид Ҳиротдин (Алишерни) ихрож қилди», деб ёзади Заҳириддин Муҳаммад Бобир «Бобирнома»сида.

Хуллас, ғариб халойиққа қўшилиб, баланд тоғлар оша, қақир чўлларда машаққатлар тортиб 1465 йили Алишер Самарқандга етиб келди. Золим Султон Саид исканжасидаги «ваҳшатобод» (ваҳшийлик макони) «тамуғ» (дўзах)га айланиб қолган Ҳиротда яшашдан кўра, Самарқандга келиш Алишер учун бахт эди, албатта. Аммо бу бахт бахтсизликлар билан эгизак ҳам эди. Чунки, Алишер ота-онасиз етимча бўлиб қолган эди:

Баъзи ўлиб, баъзи кетиб
ҳар тараф.
Баъзи этиб доиясин бартараф.–

Мол-мулклар эса, Султон Абу Саид томонидан мусодара қилинган, ақалли ҳаёти учун зарур чойчақасиз бечораҳол бўлиб қолган эди.

Хўш, Алишернинг кейинчалик тақдири Самарқандда нималарга улашиб кетди. У қаердан бошпана топди-ю, кимлар унга хайрихоҳ бўлди?

Ҳа... айтгандай у, ўша мусибатлар, ўша бекасу бенаволик машаққатлари қаршисида қўл қовуштириб, таслим бўлиб, тақдирга тан бериб турмади. У қаерда мадраса, қаерда суҳбат, қаерда мунозара бўлса, ўша ерда ҳозир бўлиш, бош қўшиш, ўзини танитиш, таниш орттириш пайига тушди. Ана шу ният билан Улуғбек, Аҳмад, Ҳожибек, Фазлулло Абуллайсий мадрасаларида ҳам бўлди.

Оқибатда Алишер таниш-билишлар ҳам орттирди, Улуғбек мадрасасининг мударрислари Алоий Шоший, Хожа Хисрав, Муҳаммад Олим Самарқандий; шаҳримизнинг ўша вақтдаги «аъламул уламо»си (олимлар олими) Фазлулло Абуллайсий, Фозил Самарқандий ва ниҳоят ўз маънавий савияси эътибори билан Абу Саиддан анча фарқ қилган ҳамда Вафоий тахаллуси билан дурустгина шеърлар ҳам ёза олган, Навоий таъбири билан айтганда «Мовароуннаҳрнинг соҳиб ихтиёри» Аҳмад Хожибеккача танилди ва уларнинг меҳр-муҳаббатларини қозонди.

Шундай қилиб XV асрнинг 60-70 йилларида Хуросон давлати Озарбайжон ва Эрон билан уруш ҳолатида бўлган даврда, бадахшонликлар, хоразмликларнинг исёнлари давом этиб турган, Ҳусайн Бойқаро ҳокимият талаб қилиб гоҳ у, гоҳ бу шаҳарда жанглар уюштираётган ўша онларда Самарқанд бу воқеалардан бир мунча узоқда, мазкур олимлар ва шоирларнинг прогрессив ҳаракатлари анча жўш ура бошлаган шароитда эдики, Навоий учун ҳам бу имконият мақбул тушди ва у Фазлулло Абуллайсий мадрасасига дохил бўлиб, икки йил сурункасига унинг даргоҳида таҳсил кўра бошлади.

Чунончи, андижонлик мактабдош дўсти Юсуф Андижонийнинг «сиғарисин» (ёшлиги) жиҳатидан шеърида хомлик бўлса, «ислоҳ» қилиб пировардн «бузургманиш» (улкан ёзувчи, шоир) бўлишига кўмаклашди, Риёзий Самарқандийнинг ҳаёт ҳақиқатига тўғри келмайдиган «у ҳилол қошлининг қулоғидаги инжу юлдузлар гўзалликда қуёш билан тенглашмоқчи бўлади» мазмунидаги байтини «у ҳилол қошлининг қулоғидаги инжу юлдузларки, гўзалликда ой билан тенглашмоқчи бўлади» деб тузатди. Ҳиротлик Шайхим Суҳайлининг Самарқанд ҳокимини мадҳ этган қасидасига ислоҳ киритди ва янги байтлар қўшди...

Қисқаси, ана шу тариқа байтлар, ғазаллар, муаммолар, шеърий номалар ва мушоира-мунозараларда ҳозиржавоблик фаолияти билан Мовароуннаҳр адабий муҳитининг маркази — Самарқандда Алишер Навоий шоир ва адабиёт мухлисларига ибрат намунаси бўлиб қолган эди. Унинг «Хасби ҳол»идаги эътирофига қараганда, агар «фурсат» (Навоий) бўлганида эди XV асрнинг 70-80 йилларида Хуросонда бунёд этгани — Фирдавсий, Низомий, Хусрав Деҳлавий, Мавлоно Жомийларнинг эпик асарларига жавобан монументал достонларни ҳам бу ерда ёзиб қўйгудай эди:

Бу майдонда Фирдавсий ул
гурд эрур.
Ки гар келса Рустам, жавобин
берур.
Рақам қилди фархунда
«Шаҳнома»е
Ки синди жавобида ҳар хомае.
Мусалламдурур зоҳиран бу
иши,
Ки маъразға келмайдурур
ҳар киши.
Ани дерға бўлса қачон
рағбатим,
Эрур онча ҳақ, лутфидин
қувватим.
Не назме дер эрсам мени
дарднок,
Ки ҳар ҳарфи бўлғай анинг
дурри пок.
Етар тангридин онча қуват
манго,
Ки бўлмас битириға фурсат
манго...

Навоий, фақат Самарқанд водийсигина эмас, балки Тошкент, Фарғона, Андижон, Наманган, Бухоро, Қарши, Термизгача қамраб олган бир бутун Мовароуннаҳрга ҳаққоний таърифотлар берган экан, бу фикр-мулоҳазалар албатта, унинг бу ерда тарих, география, ҳандаса сингари хилма-хил фанлардан олган билимлари инъикоси эди.

Демак Алишер Навоий ҳаётининг Самарқанд даври, бу бир оддий ўқувчи — шогирднинг китобхонлик, илм-фан ўрганишлик давригина эмас, шу билан бирга қизғин ижодкорлик, мунаққидлик, ўз она юрти ўз халқига меҳрибонлик, уни пухта ўрганиб олиб, умр бўйи асарларида акс эттириш тараддудлари даври — катта ижодий режаларни тузиб олиш даври ҳам эди.

В. АБДУЛЛАЕВ,
академик.

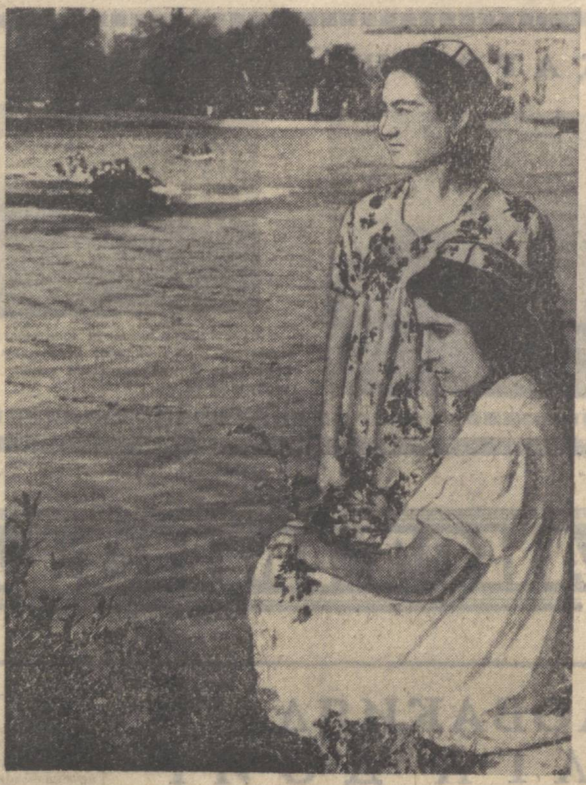

Ҳ ОРДИҚҚА соз ёз ойи ўлкамиз бўйлаб ҳамон кезмоқда. Тошкентдаги энг сўлим оромгоҳлардан бири — Комсомол кўли дам олувчилар билан гавжум. Суратда: дугоналар оромгоҳда.

М. Иброҳимов фотоэтюди.

ҚИЗЛАР ИЖОДИДАН

ҚАЛБИМ

Қалбгинам, ҳаётнинг ишқ
оташида
Гулхандай ловуллаб
ёнишларинг бор.
Дарёлар қошида, меҳнат
бошида
Зафарлар ишқида
хонишларинг бор!
Қалбгинам, йўлингда учраган
ғовни
Хазондай супуриб ўтмоғинг
лозим.
Дўстларни кулдириб, куйдириб
ёвни
Мақсад чўққисига етмоғинг
лозим.
Гар орзу йўлида чекинсанг,
толсанг,
Ором, ҳаловатни кўзласанг
нуқул,
Меҳнат, машаққатнинг малолин
олсанг,
Ҳаёт дафтаридан ўчганинг
маъқул!

Холисхон ОЛИМЖОНОВА,
Фарғона.

НАВОИЙГА БАҒИШЛАБ

...Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллигига бағишланади. Олимлар, адиблар, полиграфчилар томонидан тайёрланган ва мана шундай муҳр билан босмадан чиқарилган юбилей нашрлари бирин-кетин китоб жавонларидан жой олмоқда.

Ғафур Ғулом номидаги республика бадиий адабиёт нашриёти Навоий тантаналарига салмоқли туҳфа тайёрлади. Навоийнинг ўзбек тилида ўн беш томлик асарлар тўпламини нашр этиш тугалланди. Бу билан ўзбек халқининг буюк фарзанди ижодий меросини тўплаш ва тадқиқ этиш соҳасида муҳим ишларни бажарган Ўзбекистон олимларининг катта коллективи олиб борган кўп йиллик ишга якун ясалди.

Москвадан қувончли хабар олинди. Бу ерда Жданов номли биринчи намунали босмахонада «Фан» нашриётининг буюртмасига биноан Навоийнинг рус тилидаги асарлар тўпламининг олтинчи томи босмадан чиқарилди.

Ғафур Ғулом номли нашриёт ўзбек адабиёти асосчисининг танланган асарлар тўпламини рус тилида босмадан чиқарди. Тўпламга достонлардан парчалар, лирика киритилган

Юбилей совғалари орасида кичик китобча шаклида нашр этилган «Афоризмлар» ва «Рубоийлар», Ойбек ва Ал. Дейченининг шоирнинг ҳаёти тўғрисидаги биографик очерки, В. Абдуллаевнинг «Навоий Самарқандда» асари, И. Султоновнинг тарихий тадқиқодлари ва бошқа кўпгина китоблар, Навоий портрети ва унинг асарларига ишланган расмлар туширилган почта откриткалари серияси, плакатлар бор. (ЎзТАГ).

Шахмат оламида

«ЁҒОЧ»ГА ЖОН КИРИТУВЧИЛАР

— Шахмат ҳам санъат деган иборани эшитиб қолишса, — деб ёзади собиқ жаҳон чемпиони, техника фанлари доктори Михаил Ботвинник, — айрим мутахассисларнинг жонлари ҳалқумига келади. «Шахмат ўзи қандай ҳақиқатни акс эттирар экан? Шахмат, одам ўйлаб чиқарган бир схема, холос ку?» деб эътироз билдиришади. Бу, масалага юзаки қарашдан ўзга нарса эмас. Биз шахмат тахтасию доналари, шартли схемани кўрамиз ва бу шахматнинг мазмунидек туюлади. Шундай экан; скрипка билан камончани ҳам музика, десак буларди-ку! Асло.

Ҳа, Ботвинник хулоса қилганидек, ҳамма гап музика асбобидан қандай куй таратиш, шахмат доналарни қай йўсинда ўйнатиб, кишини лол қолдирувчи юришлар занжирини ясашда қолган. Бўлмаса, иккаласи: музика асбоби ҳам, шахмат ҳам ёғочдан ясалади. «Ёғоч»га жон бағишлаш, ахир, санъатнинг ўзгинаси-да!

Санъат асарлари кишига эстетик лаззат бағишлаши билан тирик. Модомики шундай экан, Беҳзод чизган суратлар, Насрулло яратган куйлар сингари, Наим, Абулфатҳнинг шахмат мансубалари-ю, ўйинлари минг йиллар оша ҳамон такрорланиб ҳар гал инсон қалбига илиқлик ато этиб келмоқда. Шахмат халқаро ўйин. Ҳозир жаҳонда миллионлаб шахмат ҳаваскори, улар орасида юзга яқин гроссмейстер, минга яқин мастер бор. Шуларнинг ичидан саккизтаси жаҳон чемпионлигига даъвогар бўлиб чиқди. Бинобарин буларни шахмат санъатига жило берувчилар, уни яна ҳам юксак поғоналарга кўтарувчилар десак бўлади. Булар ҳам ўзаро рақобат қиладилар, якка-якка жанг қилиб, ораларидан энг уддабурон шахматчини сайлайдилар. Ҳозир ана шунга оз қолди.

Саккиз даъвогарнинг тўрттаси чорак финалларда сафдан чиқди. Булар ҳам унча-мунча шахматчи эмас эди. Геллер, Глигорич, Портиш, Решевскийларнинг номи дунёга машҳур. Лекин Спасский, Таль, Ларсен, Корчной сингари шахмат «дев»лари олдида улар «тиз чўкиш»га мажбур бўлиб қолдилар.

Яқинда буларнинг баҳси ҳам ниҳоясига етди, даъвогарлардан Таль билан Ларсен чемпионлик учун курашни тўхтатдилар.

Энди ярим финал матчлар ҳақида икки оғиз сўз.

ТАЛ-У КОРЧНОЙ

Узининг шиддатли ҳужумлари, чиройли комбинациялари билан жаҳон шахмат аҳлини ҳайратга солган ригалик гроссмейстер Михаил Тални билмаган киши йўқ. Шахматдаги жўшқин комбинациялари сингари у ҳаётда ҳам хушчақчақ, бийрон тил, сўзамол йигит. Бир лекциясида ундан:

— Жаҳон чемпиони бўлганингизда сизга қанча пул, беришди, деб сўраганларида, у:

— Юз эллик минг, — дебдию, бир оз тўхтаб олгач: — шунақа савол беришди менга, — деб қўшимча қилибди.

Таль зўрликка зўр-а, аммо Корчнойга тушиб қолганини билгач, ич-ичидан зил кетган бўлса ажаб эмас. Ахир, бу матчгача бўлган шахсий учрашувларда ҳисобнинг рақиб фойдасига 9:1 эканлиги салбий таъсир кўрсатмаслигини тасаввур қилиб бўладими?!

— Менинг хатойим нимада, — сўрабди ютқазган киши ютгандан ўйин тугагач.

— Хатойингизми? — такрорлабди ғолиб, — хатойингиз — мен билан ўйнагининингизда, биродар!

Кушандага дуч келишдан ёмони йўқ. Ишқилиб, панд бермай қўймайди. Таль—Корчной олишувида бир томоннинг ҳақиқий зўрлиги ошкора бўлинганича йўқ. Лекин запас очконн олгач, Корчной «иккала оёғини тираб» олиб, ҳисобни тенглаштиришга йўл қўймади. Таль ўнинчи ўйинни ютиши керак эди. Аммо буни уддалай олмади, Хуллас, у 4,5: 5,5 ҳисобида енгилди.

М. МУҲИДДИНОВ,
СССР спорт мастери.

Б УЮК мутафаккир шоир Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги яқинлашиб келмоқда. Шу муносабат билан Тошкентдаги Алишер Навоий номли республика давлат кутубхонасида эна шу юбилейга бағишланган иллюстрацияли китоб кўргазмаси ташкил этилди. Суратда: кўргазма залида китобхонлар экспонатларни кўздан кечиришмоқда.

И. ДУШКИН фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ҚИРҚИМ ҚИЗҒИН

Киров номли совхознинг Боймурод Эргашев мудирлик қилаётган қўйчилик фермаси чорвадорлари кузги жун қирқимини пухта тайёргарлик ва зўр уюшқоқлик билан бошлаб юбордилар.

Фермада қирқим агрегатидан унумли фойдаланилаётганлиги туфайли ҳар куни 1200—1300 бош қўйнинг жуни сифатли қирқиб олинаётир.

Қодир Сувонов, Абдиназар Норисов, Маҳам Бозоров, Раҳмон Эркаев, Қўлдош Ҳидиров, Йўлдош Очилдиев сингари 8 10 йиллик иш тажрибага эга бўлган қирқимчилар ишда алоҳида ўрнак кўрсатмоқдалар. Уларнинг ҳар қайсиси кунда 120-130 бош қўйнинг жунини қирқишга эришиб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Бу ерда қирқимчиларга яхши маданий-маиший шароит яратиб берилган. Улар учун ҳар куни икки марта иссиқ овқат тайёрланади. Қирқимчилар мавжуд 18500 бош қўйнинг кузги қирқимини 15 иш кунида тугаллаш учун суръатни тобора оширмоқдалар.

Р. БЕКБОЕВ.
Ғузор райони.

ҚУВНОҚ КОМЕДИЯ САҲНАДА

НУКУС. (**«Совет Ўзбекистони» мухбиридан**). К. Станиславский номидаги қорақалпоқ давлат музикали драма театри коллективи ёш ёзувчи ва драматург Давлен Айтмуродовнинг «Пир урган» спектаклини саҳналаштирди. Бу театрнинг «Суймаганга суйканма» пьесасидан кейинги энг яхши чиққан иккинчи сатирик комедиясидир.

Давлен Айтмуродовнинг сатирик комедиясида социалистик жамиятда кам бўлса ҳам учраб турадиган текинхўр, хушомадгўйлар, амалпарастлар, лаганбардорлар танқид қилинади.

Бош ролларни Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган артистлар Ж. Бекмуродов, Ж. Сейткосимов, Қорақалпоғистон АССР халқ артисти Р. Адикова лар ижро этишган.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

ТАКЛИФ ВА МУЛОҲАЗАЛАР

СИНЧКОВ КЎЗЛАР

Ҳар бир ишнинг муваффақияти меҳнатни ташкил қилишга боғлиқ. Меҳнатни илмий негизда ташкил этиш янги резервларни ишга солиш, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва таннархини арзонлаштириш учун янги имкониятлар очиб беради.

Корхонамиз мутахассислари шу мақсадда цехлардан бирида амалий кузатиш ишлари олиб бордилар. Кузатиш ва суҳбатлар натижасида кўпгина резерв ҳамда имкониятлар аниқланди. Аппаратчилардан А. Колосова, О. Косаткина ўртоқлар муҳим таклифларни ўртага қўйдилар. Тайёр маҳсулотларни ташишга банд бўлган кишиларни бошқа участкаларга ўтказиш мумкинлиги ҳақида ажойиб фикрлар билдирдилар.

Айрим участкаларда мутахассислар иккинчи даражали ишлар билан машғул бўлиб қолмоқдалар. Тажриба ўтказувчи аппаратчилар ҳам нима иш тўғри келса, шуни қилиб кетаверадилар. Баъзи цех мастерлари технология режимларининг бажарилишини ва меҳнатни ташкил этишни яхшилаш ташаббускорлари бўлиш ўрнига фақат наряд ёпиш билан шуғулланмоқдалар. Мастерлар ойлик ва кундалик графикларнинг бажарилишини ҳам билмайдилар. Лоақал тайёрланаётган маҳсулотлар иш операцияларига норма бўйича кетадиган вақтлардан ҳам бехабарлар. Нормалаш бюросининг бошлиғи ўртоқ Н. Горкун бу хусусда бош қотирмаяпти.

Комбинат бўйича нормалаш группаси бор. Шундай бўлгани ҳолда учта цехда нормалаш бюросини тузишга ҳожат борми? Бунинг учун фақат ортиқча штатлар ажратиб қўйилган дейиш мумкин. Кузатувчилар 6 мастер, тажриба ўтказувчи 5 аппаратчи, бир нормалаш бюроси бошлиғи, жами 15-20 кишининг штатни банд қилиб туриши ноўрин деб ҳисобладилар. Агар шу таклифлар амалга оширилса, ишлаб чиқаришга раҳбарлик яқинлашади, меҳнат унумдорлиги ошади, таннархи арзонлашади. Пул маблағларининг ўзидан 30 минг сўмча тежалади. Сезгир кўзларнинг хулосаси шундай

А. АСИЛОВ,
Чирчиқ электрохимия комбинатининг инженери.

Гул ва тикан

ИБРАТ

Карим отанинг ёши етмишдан ошиб қолди. Унинг еяр-ичардан ками йўқ. Рўзғори бут. Ўғил-қизлари, келин-куёвлари олдида. Невара-чевараларини айтмайсизми, қишлоқда энг одобли, мўмин-қобил ўғил-қизлар шулар. Ота ҳалол меҳнатдан обрў-эътибор топган. У қарийб чорак асрдан буён почтальонлик қилади. Одамлар дилига шодлик, умид ва ишонч бахш этади.

Ота уйига келса, унинг ҳамма фарзандлари ҳовлини тўлдириб ўтиришибди. Катта ўғли Саид отага пешвоз чиқиб, унинг қўлини олди. Келин отани тўрга таклиф этди.

— Чарчамай ишлаяпсизми?—дея гап бошлади ўртанчи ўғли, тарих фанлари кандидати Шмид Муродов.

— Меҳнатни севган киши сира ҳоримайди. Гап келганда айтиб олай: Ўғлингни заводдан чиқариб олибсан. Ишлаб юриб ўқиганн маъқул. Кеча кимдир менга: «ишни ташлабсиз, энди қариганда уйда ўтирганингиз яхши» деб қолди. Ҳайрон бўлиб мудирга: мени ишдан бўшатмоқчимисизлар десам, у бунақа олди-қочди гапларга ишонавермаиг деб кўнглимни кўтарди...

Отанинг гаплари дастурхон атрофида ўтирган ўғил-қизларига қандайдир эриш туюларди. Ниҳоят қизи Зебо ўтирганларнинг фикрини айтиб қўя қолди:

— Биз ҳам энди сизни ишлатмасак демоқчийдик...

— Йўқ-йўқ, мен зерикиб қоламан, — дея қизининг гапини бўлди ота, — ҳали менда йигит кучи бор. Беҳавотир бўлинглар.

Дарвоқе, ўша куни отанинг ҳовлисига 20 дан ортиқ киши тўпланган эди. Уларнинг ҳаммаси отанинг фарзандлари. Карим ота ўғил-қизлари, невара-чевараларига меҳнатдан қайтмаслик, ҳалол меҳнат ҳаммавақт мушкулни осон қилиши, одамга обрў-эътибор келтириши ҳақида фойдали насиҳатлар қилади.

— Болаларингизни кўпроқ меҳнатга кўниктиринглар, — дейди ота — баъзи ота-оналарга ҳайронман. Фарзандларини шанбаликлар, пахта йиғим-терими сингари фойдали жамоат ишларидан олиб қолишга уринадилар. Ҳатто, таниш-билиш врачлардан «жисмоний ишга лаёқати йўқ» деган мазмунда справкалар олишади. Буни ўша ўғил-қиз кўриб-билиб туради, албатта. Шундай қилиб улар аввало ўғил-қизларини ёлғончиликка дангасаликка ўргатадилар, болалардаги ғайратни чўктиришга ундайдилар. Бундай ота-оналар жамоат фойдали ишидан олиб қолган ўғил-қизига пул бериб кинотеатрларга юборишади. Айрим ҳолларда бундай ўғил-қизлар дўстларидан ажралиб қолиб, кўча-кўйларда санқиб бекор юришади...

Карим ота Муродов истиқомат қилаётган Ғиждувон районидаги Энгельс номли колхозда ҳамма ижтимоий-фойдали меҳнат билан шуғулланади. Хўжалик деҳқонлари ўтган йили она-Ватанга салкам 10 минг тонна «оқ олтин» топшириб, районда олдинги ўринларнинг бирига чиқиб олди. Колхоз партия ташкилотининг секретари Ҳанифа опа Жумаева ёшлар ўртасида таълим-тарбия ишига алоҳида эътибор беради. Колхозда ота-оналар университети бор. Унда Карим ота Муродов, Яҳё бобо Олимов, Неъмат ота Йўлдошев сингари суяги меҳнатда қотган пенсионер, коммунистлар ахлоқ-одоб мавзуида тез-тез суҳбатлар, лекциялар ўтказиб туришади.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти энг яхши, намунали оилаларнинг тарбия соҳасида тўпланган тажрибаларини умумлаштириш мақсадида «Одоб китоби» ташкил этишга қарор қилган. Мазкур одобномага оилада фарзандларини меҳнатсевар, одобли, интизомли қилиб тарбиялаётган, бу ишда ўзи ҳам кўпчиликка ибрат бўлаётган оилаларнинг бошлиқлари ёзилади. «Одоб китоби»га Карим ота Маҳмудовдан ташқари кекса ўқитувчи Яҳё ота Олимов, Ҳусайн Қодиров, Неъмат ота Йўлдошевларнинг ҳам номлари ёзилган. Энгельс номли колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг бу қимматли ташаббусидан ибрат олса арзийди, албатта.

ДОҒ...

Бухородаги 6-автобаза шофёри Юсуфжон Илёсовни коллективда ҳамма ҳурмат қиларди. Лекин у баъзи-баъзида ишга «қиттак-қиттак» тортиб келарди. Автобаза коллективи Юсуфжоннинг бу қилиқларини билса ҳам унга етарли аҳамият бермади. Юсуфжон оиласида содир бўлаётган баъзи «майда гап»лардан ўзини ҳоли тутиш мақсадида, ичкилик билан доимий «ошно» тутинди. Оқибатда у бир неча марта милиция ходимлари томонидан огоҳлантирилди, ҳушёрхоналарда тез-тез кўринадиган бўлиб қолди. Бироқ, автобаза коллективи, бу ердаги партия, комсомол ташкилотлари ҳеч нарса кўрмагандай юраверишди.

Оқибат нима бўлди, дерсиз. Юсуфжон Илёсов охири қамоқ жазосига ҳукм қилинди. Бундан хабар топган 6-автобаза коллективи уни «ўз аризасига мувофиқ» ишдан бўшатиб қўйди, холос! Бу ҳақда шаҳар партия, совет ташкилотларига тушган сигналлар қумга сепилган сувдай сингиб кетди. Юсуфжон қамоқ жазосини ўтаб қайтгач, у 6-автобаза маъмурияти номига ариза кўтариб кирди. Беоқибат раҳбарлар Юсуфжонни яна «ўз аризасига мувофиқ» деб ишга қабул қилавердилар.

Кўпчилик Юсуфжон энди тавбасига таянгандир, деб ўйлашган эди. Аммо, одамлар ўйлагандай бўлиб чиқмади. Юсуфжон ёши бир ерга бориб қолган бўлишига қарамай ҳамон ичкиликдан ўзини тия олгани йўқ. У оила аъзолари олдида, коллектив ўртасида ҳамон маст-аласт юради. Юсуфжон Илёсовнинг тақдири билан автобаза коллективи ҳам, у яшаб турган маҳалла комитети ҳам қизиқмаётир.

Хўш, Бухорода бу ва шунга ўхшаш майда жиноятлар, тартибсизликлар содир бўлишининг сабаби нимада? Аввало, шаҳар саноат корхоналаридаги ишчи-ёшлар ўртасида тарбия мавзуларида, ахлоқ ва одобга доир суҳбатлар, тематик кечалар жуда кам уюштирилмоқда. Бундан ташқари ҳар бир коллективда тарбиявий ишлар намунали ташкил этилмаган. Беш кунлик иш ҳафтаси жорий этилиши муносабати билан ҳордиқ чиқариш, кўнгилочар кечаларни кўпроқ уюштириш керак. Шаҳарда аҳолининг кўнгилли дам олишлари, намунали ҳордиқ чиқаришлари учун етарли шарт-шароитлар яратилмаётир. Кинотеатрларда фақат бир хилдаги томошаларнинг қўйилаётгани кишиларни зериктириб қўймоқда.

Меҳнаткашларнинг турмуши, маданий ҳордиқ чиқариши, уларнинг эҳтиёжлари билан биринчи навбатда ҳар бир коллектив ҳар бир партия, совет ташкилотининг раҳбари қизиқиши лозим. Корхона раҳбарлари олдида эндиликда фақат ишлаб чиқариш планларини бажариш вазифасигина кўндаланг турмай, балки тарбиявий ишларнинг қўйилиши, ҳар бир ишчининг турмуш шароити ҳақида ғамхўрлик қилиш вазифаси ҳам турибди.

Т. НАЗИР...,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚАРДОШ ТОЖИКИСТОН МАНЗАРАЛАРИ

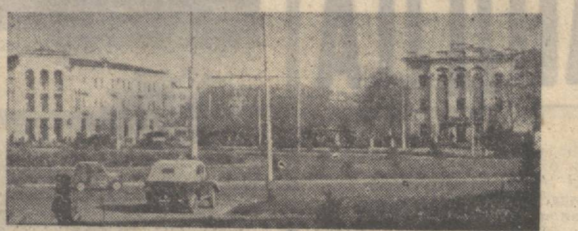

Суратларда: Душанба шаҳридаги В. И. Ленин кўчасида жойлашган маъмурий бино (чапда), Садриддин Айний номли майдон (ўртада), ва Садриддин Айний номидаги тожик опера ва балет театри биноси (ўнгда) тасвирланган.

А. Тўраев фотолари.

Планетамизда

ЧЕХОСЛОВАКИЯДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

Чехословакия матбуоти ЧССР ҳукуматининг раиси О. Черник билан Совет раҳбарлари ўртасида 10 сентябрда Москвада бўлиб ўтган музокараларнинг натижаларини кенг ёритмоқда. Москвада имзоланган бу музокаралар ва битимларга Чехословакиянинг иқтисодий проблемаларини ҳал этишга қўшилган катта ҳисса деб қарамоқда.

О. Черникнинг Москвага қилган сафари натижалари халқаро доираларда ҳам зўр қизиқиш туғдирмоқда. Прогрессив жамоатчилик бу сафар натижаларини иқтисодий ҳамкорликни янада ривожлантириш ҳамда Совет—Чехословакия муносабатларини мустаҳкамлашнинг ишончли далилидир, деб қарамоқда.

10 сентябрда Прагада Чехословакия раҳбарлари Л. Свобода, А. Дубчек, И. Смрковский, О. Черник ва Г. Гусакнинг мурожаати эълон қилинди. Бу мурожаатда Чехословакия социалистик тузумни мустаҳкамлайверади, унинг демократик ва коммунистик характерини ривожлантираверади, бутун дунёда тинчлик ва социализм манфаатларига хизмат қилаверади, дейилади.

Чехословакиядаги ҳақиқий аҳвол олдида буржуа пропагандасининг беҳуда уринишлари чиндан ҳам ачинарли бўлиб кўринади: бу пропаганда ЧССРда зиёлилар гўё таъқиб этилмоқда ва улар чет элга кўчиб кетишга мажбур деб ҳамон вайсаб турибди. Европа ёзувчилари уюшмаси номидан 8 сентябрда Римда эълон қилинган «Манифест» деб аталмиш мурожаатномада «бадарға қилинган, қамоққа ташланган, сургунга жўнатилган» чехословакиялик ҳамкасбларини қутқаришга даъват этилди. Навбатдаги бу сиёсий диверсия уни тўқиб чиқарган кишиларнинг сирини фош этади, холос.

ЧССРдаги амалий меҳнат ва ижтимоий фаолиятда эришилган социалистик ғалабаларни мустаҳкамлаш учун курашаётган ватанпарварларни жипслаштириш процесси тобора активлашиб бормоқда. Айни вақтда жипслаштириш ва бирлаштиришга даъват этувчи шиорлардан сўнгги вақтларда халққа қарши фаолияти билан ўзини фош этган унсурларни ниқоблаш мақсадларида фойдаланиб, бундай кимсаларни масъулиятдан қутқариб қолишга интилаётган ўнг, антисоциалистик кучларни назардан четда қолдириб бўлмайди.

Аммо Чехословакия ишчилар синфи унинг Коммунистик партияси синфий онглилигини кўрсатишга, ҳозирги мураккаб вазиятни охиригача тушуниб олишга, ЧССРда социализм қурилиши, манфаатларини ҳимоя қила олишига шубҳа бўлиши мумкин эмас.

* * *

ПРАГА, 11 сентябрь. (ТАСС). Чехословакия Социалистик Республикаси Президенти Л Свобода кеча Прагада Чехословакия фани намояндаларини қабул қилди, деб хабар беради ЧТК агентлиги. Қабул маросимида Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукумати раисининг ўринбосари Г. Гусак ва юстиция министри Б. Кучерс ҳозир бўлдилар.

100 кишидан иборат олимлар делегациясида Чехословакия Фанлар академияси, Словакия Фанлар академияси, Чехословакия Илмий-техника жамияти, Чехословакия Медицина жамияти, Соғлиқни сақлаш министрлигининг илмий кенгаши вакиллари, шунингдек бир қанча илмий-тадқиқот институтларининг намояндалари бор.

Л. Свобода ва Г. Гусак илмий ходимларга Чехословакия Социалистик Республикасидаги ҳозирги сиёсий аҳвол тўғрисида, шунингдек Чехословакия халқлари ва илмий ходимлар олдида турган вазифалар тўғрисида ахборот бердилар.

Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти Л. Свобода ишонч билдириб айтдики, чехословак илмий ходимлари Чехословакия Коммунистик партияси ҳаракат программасини амалга оширишда, шунингдек мамлакатдаги аҳволни янада тезроқ нормаллаштиришга қаратилган ишларни амалга оширишда бундан буён ҳам актив ёрдам берадилар.

* * *

ПРАГА, 11 сентябрь. (ТАСС). ЧССР Президенти, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси Л. Свобода бугун Чехословакия оғир машинасозлигининг энг муҳим маркази Пльзень шаҳрига борди. У «Шкода» машинасозлик заводининг ишчилари, инженерлари ва техниклари билан учрашди.

Мексика спортчиларининг қўли-қўлига тегмайди. Улар Олимпиада ўйинларига зўр бериб тайёрланмоқдалар. Ҳозир Мексиканинг Олимпиада командасида 410 спортчи машқ қилаётир. Улардан 300 та энг яхши спортчи танлаб олинади. Суратда: Сальвадор Медина стартни машқ қилмоқда.

Э. Саратоs фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

Иордания. Исроил агрессияси натижасида минглаб иорданияликлар туғилиб ўсган жойларини ташлаб Иордания ҳукумати қуриб берган чодир шаҳарчаларга кўчиб кетдилар. Суратда: чодир шаҳарча аҳолиси тақсимот пункти ёнида. Бу ерда улар озиқ-овқат маҳсулотлари ва зарур кийим-кечак оладилар.

ТАСС фотохроникаси.

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК, 11 сентябрь. (ТАСС) Кеча Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгаши Исроил ҳарбийларининг Сувайш канали районидаги қуролли иғвогарликлари сабабли Яқин Шарқдаги аҳвол кескинлашганлиги масаласини муҳокама қилишни давом эттирди.

Исроилнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига юборган «шикояти» ва шу мамлакат вакили Текоанинг жанглар тўхтатилган райондаги кескинлик зўрайиб кетганлиги учун айбни Бирлашган Араб Республикасига тўнкаш мақсадида қилган уринишларини Хавфсизлик Кенгаши аъзоларининг аксарияти иғвогарлик билан қилинган исботланмаган уриниш деб рад этди.

Исроил Бирлашган Араб Республикасига қарши янгидан-янги агрессиялар қилаётганлиги, деди Бирлашган Араб Республикасининг вакили Ал-Куни, Тель-Авив Яқин Шарқдаги вазиятни кескинлаштиришга интилаётганлигини очиқ кўрсатиб турибди. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳарбий кузатувчиси генерал Буллнинг докладлари Исроилнинг ўзи Бирлашган Араб Республикасига ҳеч бир сабабсиз ва олдиндан тайёргарлик кўриб, ҳужум қилганлигини исботлаб берди. Бирлашган Араб Республикасининг шаҳар ва қишлоқларини Исроил ваҳшийларча тўпга тутганлиги натижасида, деди Ал-Куни, одамлар қурбон бўлди, бунинг учун бутун жавобгарлик фақат Исроил ҳукумати устига тушади.

Венгрия ва Жазоир вакиллари сўзга чиқиб, Исроилнинг Хавфсизлик Кенгашига юборган «шикоятлар»и мунофиқликдан иборат эканлигини, Исроил араб мамлакатларига қарши қилаётган ўзининг агрессив ҳаракатларидан диққатни чалғитиш мақсадида мана шундай уринаётганлигини фош қилиб ташладилар.

СССР вакили Я. А. Малик Исроилнинг иғвогарлик ҳаракатларини кескин равишда қоралаб, Бирлашган Араб Республикасига Исроил томонидан тўнкалган айбларнинг тамомила асоссиз эканлигини кўрсатиб берди ҳамда Бирлашган Араб Республикасига Исроил томонидан қилинган янги агрессия ҳаракатлари натижасида қанча одам ўлганлиги ва қанча моддий зарар етказилганлиги тўғрисида аниқ маълумот олиш мутлақо зарур эканлигини уқтириб ўтди.

Эфиопия, Бразилия, Франция ва Канада вакиллари Яқин Шарқдаги вазият хатарли равишда кескинлашганлиги сабабли ўзларининг афсусланганлигини изҳор қилдилар ҳамда ўтган йил ноябрь ойида Хавфсизлик Кенгашида қабул қилинган ҳамда Исроил қўшинларини оккупация қилинган араб территорияларидан олиб чиқиб кетишни кўзда тутган резолюцияни бажариш кераклигини айтдилар.

Хавфсизлик Кенгашининг эндиги мажлиси кенгаш аъзолари маслаҳатлашиб олганидан кейин ўтказилади.

ГДР ЁШЛАРИНИНГ СИЁСИЙ ЎҚИШИ

БЕРЛИН. Эркин немис ёшлари союзи сиёсий маориф шохобчасида янги ўқув йили бошланди. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети республика ёшларининг сиёсий ўқишига катта эътибор бермоқда. Эркин немис ёшлари союзи сиёсий маориф шохобчаларида Германия Бирлашган социалистик партиясининг катта партия стажига эга бўлган кўпгина аъзолари, корхона ва муассасаларнинг раҳбар ходимлари пропагандист бўлиб ишламоқдалар.

«Ёш мутахассислар» тўгараклари ГДРдаги ёш авлод сиёсий ўқишининг ғоят кенг ёйилган формасидир. Бу тўгаракларда «Коммунистик манифест» ва марксизм-ленинизм классикларининг бошқа асарлари, шунингдек немис ишчилар ҳаракати тарихига бағишланган асарлар ўрганилади. «Ёш мутахассислар» тўгараклари қатнашчиларидан 418 минг киши ўтган йили яхши ўқиганлиги учун «Яхши билимлари учун» значоги билан тақдирланди.

ГДР ёшлари совет ёшларидан кўп нарса ўрганмоқдалар. Республика саноати ва қишлоқ хўжалигида ёшлар юзлаб объектларни барпо этаётганлиги немис ёшлари социализм қурилишида актив қатнашаётганлигини кўрсатувчи ёрқин далилдир.

Ҳозирги вақтда эркин немис ёшлари союзининг аъзолари Ленин комсомолининг 50 йиллигини кенг нишонлашга тайёргарлик кўрмоқдалар.

ЎҚИШ УЧУН СОВЕТ ИТТИФОҚИДАГИ ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА ЖЎНАБ КЕТДИЛАР

КАМПАЛА. Угандалик йигит ва қизлардан 23 киши ўқиш учун СССРга жўнаб кетди. Ҳар икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий, техникавий ва маданий ҳамкорлик тўғрисидаги битимга мувофиқ, Совет Ҳукумати бу ёшларга студентлик стипендияси тўлайди. Бу ёшлар орасида бўлғуси инженерлар, биохимиклар, саноат химиклари, врачлар, техника фанларининг ўқитувчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари бор.

ПРЕЗИДЕНТ ЖОНСОННИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВАШИНГТОН, 11 сентябрь. (ТАСС). Реакцион ташкилот бўлган «Америка легиони» ташкилотининг Янги Орлеанда (Луизиана штати) ўтказилаётган съездида кеча президент Жонсон сўзга чиқиб, АҚШ Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни ҳозирги вақтда тўла равишда тўхтатмоқчи эмас, деб яна бир марта таъкидлади.

Президент Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни тўла равишда тўхтатиш масаласини Вьетнам Демократик Республикасининг қандайдир «жавоб ҳаракати» қилиши зарурлигига бу сафар ҳам боғлиқ қилиб қўйди. Жонсон «Америка легионини» Америка жамоатчилигининг танқиди кучайиб бораётган шароитда президентнинг Вьетнамдаги сиёсатини қўллаб-қувватлашга чақирди.

Жонсон Европа проблемаларига тўхталиб, АҚШ НАТОга аъзо бўлган мамлакатлардан «мудофаа» соҳасида тағин ҳам кўпроқ куч ва ғайрат сарфлашларини «кутишга ҳақли», деди ва Қўшма Штатлар ўзининг Ғарбий Европадаги шерикларидан «Ер куррасининг бошқа районларида» тағин ҳам реалроқ ёрдам олишни истайди, деган гапни айтди.

АҚШда қимматчилик кучаймоқда

ВАШИНГТОН, 11 сентябрь. (ТАСС). Республикачилар партияси миллий комитетининг вакили Феликс Коттен радио орқали гапириб айтдики, кейинги уч ярим йил ичида АҚШда тирикчилик қиммати 11.6 процент ошиб кетди. АҚШ меҳнат министрлиги томонидан июнь-июль ойларида эълон қилинган нархлар индекси, деди Ф. Коттен, тирикчилик қиммати йилига ўрта ҳисобда 6 процент ошиб бораётганлигини кўрсатиб турибди. Аҳвол шундай бўлиб қолдики, 1965 йилнинг январида ишлаб топилган 100 доллар ҳозир 89 доллару 63 центга тенг дейиш мумкин, омонат кассага қўйилган 500 доллар пул эса ҳозир 448 доллару 15 центга баравар бўлиб қолди. Ф. Коттен айтиб берган маълумотларга қараганда, турмуш қиммати ошиб бораётганлигидан айниқса пенсионерлар ва қатъий маош олаётган америкаликлар кўп зарар кўрмоқда.

ВАТАНПАРВАРЛАР ҲУЖУМ ҚИЛМОҚДАЛАР

ХАНОЙ, 11 сентябрь. (ТАСС). Жанубий Вьетнам Озодлик халқ қуролли кучлари душманга қарши тобора янги зарбалар бермоқдалар. Масалан, Ратьзя вилоятида етти кун ичида улар душманнинг 900 га яқин солдатини сафдан чиқардилар, 6 та ҳарбий кемани сувга ғарқ қилдилар. Ўқ-дори омборини ва ёнилғи омборини яксон этдилар. Ватанпарварлар Шокчанг вилоятида бир ҳафта ичида душман солдатларидан 350 дан кўпроқ кишини сафдан чиқардилар ҳамда 10 та самолёт ва вертолётни яксон қилдилар. 21 августдан 30 августгача Анзиаанг вилоятида душманнинг 500 дан кўпроқ солдати ўлдирилди ва ярадор қилинди.

Озодлик халқ қуролли кучлари отрядлари 2 сентябрда Банметхиот шаҳридан 8 километр ғарби-жанубда жойлашган ҳарбий аэродромга ҳужум қилдилар. Ҳужум натижасида Америка ва Сайгон солдатларидан 100 дан кўпроқ киши сафдан чиқарилди ҳамда бир қанча ҳарбий омборлар яксон қилинди. Куангчи вилоятининг жанубий қисмида ватанпарварлар 21 августдан 1 сентябргача давом этган жанглар вақтида душман солдатларидан 400 га яқин кишини ўлдирдилар ва ярадор қилдилар, 25 та вертолётни уриб туширдилар ҳамда ўқ-дори омборини ёндириб юбордилар. ВИА агентлиги Озодлик агентлигининг маълумотига асосланиб ана шулар ҳақида хабар берди.

АРАБ ХАЛҚЛАРИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ УЧУН

ҚОҲИРА, 11 сентябрь. (ТАСС) Кеча бу ерда араб халқларини қўллаб-қувватлаш юзасидан иккинчи халқаро конференцияни чақиришга тайёргарлик кўриш ҳақида мажлис бўлиб ўтди. Бу мажлис араб халқларини қўллаб-қувватлаш юзасидан халқаро комитет раиси Кришна Менон ташаббуси билан чақирилди. Мажлисда Африка ва Осиё бирдамлиги халқаро ва миллий ташкилотларининг, шунингдек миллий-озодлик ҳаракатларининг жуда кўп вакиллари қатнашдилар.

Тайёргарлик кўриш мажлисининг қатнашчилари Исроил агрессияси натижасида Яқин Шарқда вужудга келган кескин вазиятни назарда тутиб, 1969 йил 25 сентябрдан 28 январгача Қоҳирада араб халқларини қўллаб-қувватлаш юзасидан иккинчи халқаро конференция ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

АРГЕНТИНАДА СТУДЕНТЛАР НАМОЙИШИ

БУЭНОС-АЙРЕС, 11 сентябрь (ТАСС). Аргентинанинг турли шаҳарларида студентларнинг полиция репрессияларига қарши норозилик намойишлари бўлиб ўтмоқда.

«Кроника» газетасининг хабар беришича, Кордова шаҳрида полиция студентлар намойишига ҳужум қилган ва студентларга қарши кўздан ёш оқизувчи граналаларни ишга солган. Бунга жавобан намойишчилар уларни тош бўрон қилганлар.

Санта-Фе шаҳрида ҳам ўқувчи ёшлар ва полициячилар ўртасида шиддатли тўқнашув бўлиб ўтган. Студентлардан кўп киши қамоққа олинган.

ҲОДИСА

ҲУШЁРЛИК ҚЎЛ КЕЛДИ

Пойтахтнинг Чилонзор районидаги кварталлардан бирида «Москвич» автомашинасини ўғирлаб кетишди. Машинанинг эгаси ёрдам сўраб район милиция бўлимининг участка вакили В. Тожибоевга мурожаат қилди. Младший лейтенант дарҳол воқеани оператив ходимларга хабар қилди. Аммо унинг кўнгли шу билан тинчий олмади. Шу заҳотиёқ ўзи ҳам ўғрининг изидан тушишга аҳд қилди.

В. Тожибоев ҳар бир пастқамлик, пана жойни синчиклаб кузатиб борар экан, кўнглида машина қаердадир шу яқин орада тургандай туюлди: «Машина ўзимнинг участкамдадир», ўйлади у ва биринчи квартал томон бурилди. Тажрибали милиция ходимининг тахмини тўғри бўлиб чиқди: шу кварталдаги жарликлардан бирида усти ёпиқ машинани пайқаб қолди. Ўғирланган «Москвич» худди шунинг ўзи эди!

Энди навбат — ўғрининг ўзини топишга. Хўш, уни қандай ва қаердан излаш керак? Шу ерда яшовчи аҳоли унга бирор йўл-йўриқ кўрсатсачи? Ахир бу ердагилар участка вакили В. Тожибоевни жуда яхши билишади ва ҳурмат қилишади, тинчлик, осойишталикни сақлашда унга кўмаклашишади-ку.

Ҳа, милиция младший лейтенанти бу сафар ҳам янглишмаган эди. Аҳоли унга В. Парфанов деган шубҳали бир кимсани кўрсатди. У дарҳол қўлга олинди. Ўғри ўз жиноятига иқрор бўлди. Яқин кунларда В. Парфанов қилмишига яраша жазо олади.

Л. ПЬЯНЦЕВ.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи Ўзбекистоннинг ҳамма районларида ҳаво бир оз булутли келади. Ёмғир ёғмайди. Шимоли-Шарқдан секундига 5-10 метр тезликда эсган шамолнинг тезлиги чўл районларида 7-12 метргача етади. Ҳарорат 25-30 даража иссиқ бўлиб, жанубда 37 даражагача кўтарилади.

Тошкентда ҳаво кам булутли келади, ёғингарчилик бўлмайди. Шарқдан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсади. Иссиқлик 28-30 даража бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт. 9.30 — Чолғу куйлари. 9.50 — Халқаро мавзуларда суҳбат (тож.). 10.10 — Бир қисмли симфония. 11.15 — «Ёш ишчилар устози» (очерк). 11.25 — Балетлардан парчалар. 12.15 — Н. Охундий «Наманган чироқлари». 13.30 — Фортепьяно куйлари. 16.10—Музикали соат (ёшлар учун). 16.50—«Правда» газетасининг обзори. 17.00—Татар куйлари. 18.00 — Коммунистик ахлоқ мавзуларида. 18.10 — Қўшиқлар. 19.20 — Опералардан парчалар. 20.00 — «Индустрлашган Ўзбекистон» (радиожурнал. рус). 20.30 — Концерт (саноат ходимлари учун). 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Тожикистонда ўзбек адабиёти ва санъати декадасининг кундалиги. 21.20 — Концерт. 22.40—А. Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан «Навоий ҳикматлари». 23.15 — Куйлар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 19.00—**Юқори синф ўқувчиси** (телепрограмма). 19.30—**Декада кундалиги.** 19.40 — **Халқ контроли экрани.** 20.00 — **Теленгиликлар.** 20.15—**Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.20 — **Теленгиликлар.** 20.35—Ленин кутубхонаси. **«Давлат ва революция».** 20.50 — **«Оқ олтин» карвон-карвон.** 21.10—Ярим аср йилномаси. **1952 йил** (кўп серияли ҳужжатли фильм).

22.00 дан—**Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан —**Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 19.00 — Ўқув эшиттиришлари программаси. **Тарих.**

Ўзбек тилида: 19.30 — **Химия** (мактаб ўқувчилари учун).

20.00 дан—**Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — **Китоб бизнинг дўстимиз** (мактаб ўқувчилари учун). 20.25—**Балет кечаси.**

Рус тилида: 21.00 — **Ҳужжатли фильм.** 21.10—**Реклама ва эълонлар.** 21.20—**Диканка қишлоғи ёнидаги оқшом** (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 13/IX да **Қари қиз**, 14/IX да **Гули сиёҳ.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Лақма — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Зарба! Яна зарба! — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), **Фантомас** (кеч соат 8 яримда. 1 ва 2-серия).

Мен бу ерда бахтли эдим — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Минг чақиримли йўл — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 ва 9-45 минутда бошланади)

Лақма — «ФЕСТИВАЛЬ».

Мен бу ерда бахтли эдим — «ХИВА».

Менинг ҳаётимсан — НАВОИЙ номли.

ТОШКЕНТ ЭЛЕКТРОТЕХНИКА ЗАВОДИ ҚОШИДАГИ 34-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

1968—1969 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

штампа, мослама ва қолип-пресслар бўйича асбобсоз-слесарлар ремонтчи-слесарь саноат электр қурилмалари ва қайта коммутация эксплуатацияси ва ремонти бўйича электр монтёрлар, токарь, совуқ-штампа ускуналарини созловчилар.

Ўқиш муддати: ҳамма мутахассислик бўйича 10 синф маълумотлилар учун — 1, 1 ярим йил; 8 синфни тугатганлар учун — 2 йил.

Ўқувчилар тўла давлат таъминотида бўладилар. Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхона берилади.

Билим юрти Тошкент электротехника заводи учун малакали мутахассислар тайёрлайди.

Ўқиш вақти меҳнат стажига киритилади.

Ҳужжатлар 1 октябргача қабул қилинади: директор номига ариза, таржимаи ҳол, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома (асли), маълумоти ҳақида гувоҳнома (етуклик аттестати (асли), турар-жойидан справка, мактабдан характеристика, олтита фотосурат (3х4).

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Манжара кўчаси, 135-уй (7, 13, 22, 26, 55-автобусларнинг «Қорасув» бекати). Телефон В-3-00-75.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ. «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216. Халқаро ҳаёт — В37604. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

Б № — 215. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02795.